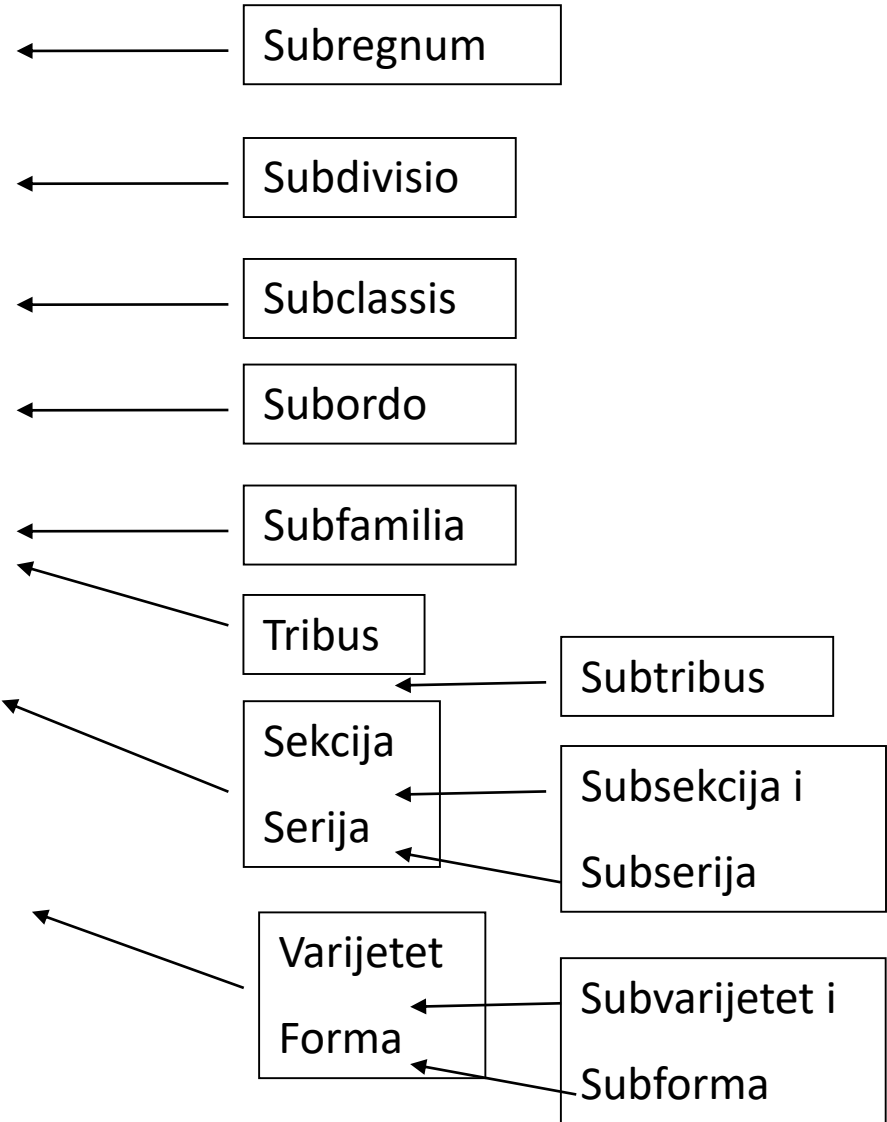

Sistematika

- **Sistematika ili biološka klasifikacija**- naučna disciplina koja se bavi izučavanjem raznolikosti organizama i njihovom klasifikacijom u hijerarhijski sistem taksonomskih kategorija...
- Dio sistematike koji se bavi principima, metodama i pravilima klasifikacije je označen kao **taksonomija**.
- **Nomenklatura** je dio sistematike koji se bavi imenovanjem taksona.

- Carstvo (Regnum)
- Razdio (Divisio)
- Klasa (Classis)
- Red (Ordo)
- Familija (Familia)
- Rod (Genus)
- Vrsta (species)

Subspecies

- Carstvo (Regnum)
  - Razdio (Divisio)
  - Klasa (Classis)
  - Red (Ordo)
  - Familija (Familia)
  - Rod (Genus)
  - Vrsta (species)
- Reg. Plantae
  - Div. Magnoliophyta
  - Cl. Magnoliopsida
  - Ordo: Rosales
  - fam: Rosaceae
  - g. Rosa L. (politipski rod)
  - Rosa canina L. (šipurak)

Sistematska kategorija (osnovne i dopunske)	<u>Biljke</u>	<u>Alge</u>	<u>Gljive</u>
Divisio	-phyta	-phyta	-mycota
Subdivisio	-phytina	-phytina	-mycotina
Classis	-opsida	-phyceae	-mycetes
Subclassis	-idae	-phycidae	-mycetidae
Superordo		-anae	
Ordo		-ales	
Subordo		-ineae	
Superfamilia		-acea	
Familia		-aceae	
Subfamilia		-oideae	
Tribus		-eae	
Podtribus		-inae	

- Sistemi klasifikacije živog svijeta ....
- Stara Aristotelova podjela na 2 carstva ....

Animalia & Plantae ....

- Monera, Animalia, Plantae
- Monera, Protocista, Animalia, Plantae
- Vitekerov sistem klasifikacije (1969):

I Prokariote (bez jedra, auto ili heterotrofni, sa bespolnim vidom razmnožavanja)

II Protociste (eukariotski jednoćelijski ili višećelijski oblici, bez diferenciranih tkiva, auto ili heterotrofni, sa polnim i bespolnim ciklusom)

III Biljke (eukariotski, autotrofni, nepokretni organizmi, sa polnim ciklusom)

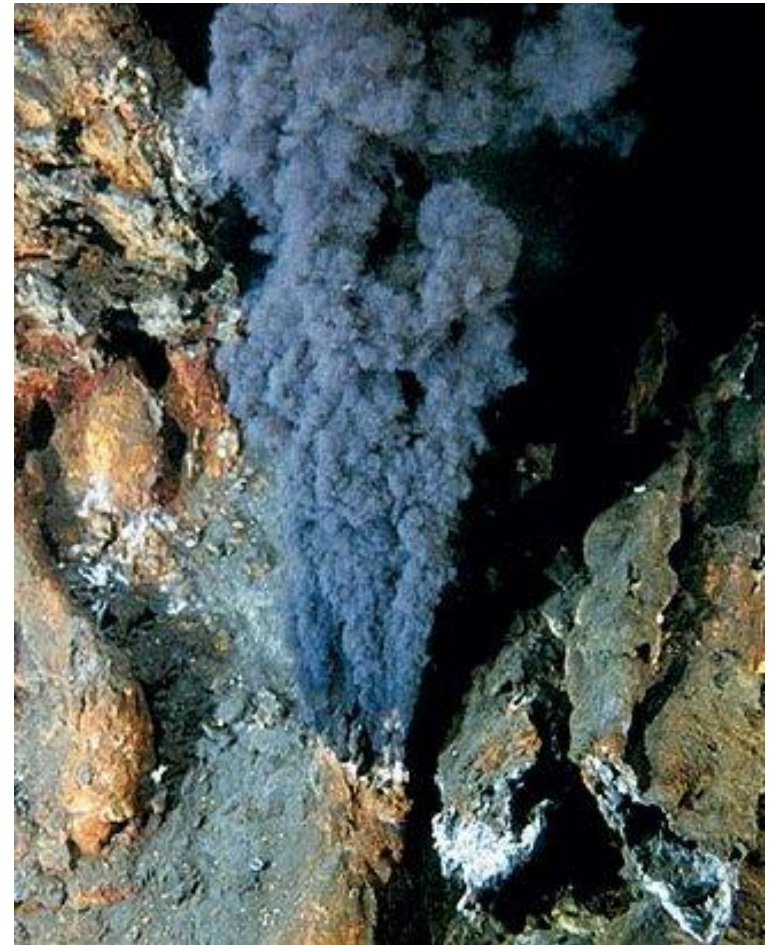
IV Životinje (eukariotski, višećelijski, pokretni, heterotrofni orgnizmi, sa polnim ciklusom)

V Gljive (Eukariotski, višećelijski, heterotrofni i nepokretni organizmi, sa polnim ciklusom)

- Vezeova podjela na 6 carstava Eubakterije, Arhebakterije, Protisti, Gljive, Biljke, Životinje, a kasnije na 3 domena (Bakterije, Arhea, Eukariote)

Osobina	Archaea	Eubacteria	Eukarya (biljke i gljive)
Ćelijski zid	Pseudomurein	Murein	Celuloza i pektin/hitin
Struktura gena	Cirkulatorni hromozomi. Procesi translacije i transkripcije su slični istima kod eukariota	Cirkulatorni hromozomi. Specifičan način translacije i transkripcije.	Linearni hromozomi, translacija i transkripcija kao i kod Archaea
Ćelijske strukture	Nema ćelijskih membrana, organela i jedra	Nema ćelijskih membrana, organela i jedra	Ćelijske membrane, organele, jedro.
Metabolički procesi	Metanogeneza (anaerobno disanje)	Fotosinteza, aerobno i anaerobno disanje, fermentacija, autotrofija	Fotosinteza, ćelijsko disanje
Razmnožavanje	Bespolno	Bespolno	Bespolno i polno

Osobina	Archaea
Ćelijski zid	Pseudomurein
Struktura gena	Cirkulatorni hromozomi. Procesi trasnlacije i transkripcije su slični istima kod eukariota
Ćelijske strukture	Nema ćelijskih membrana, organela i jedra
Metabolički procesi	Metanogeneza
Razmnožavanje	Bespolno

Methanococcus spp.

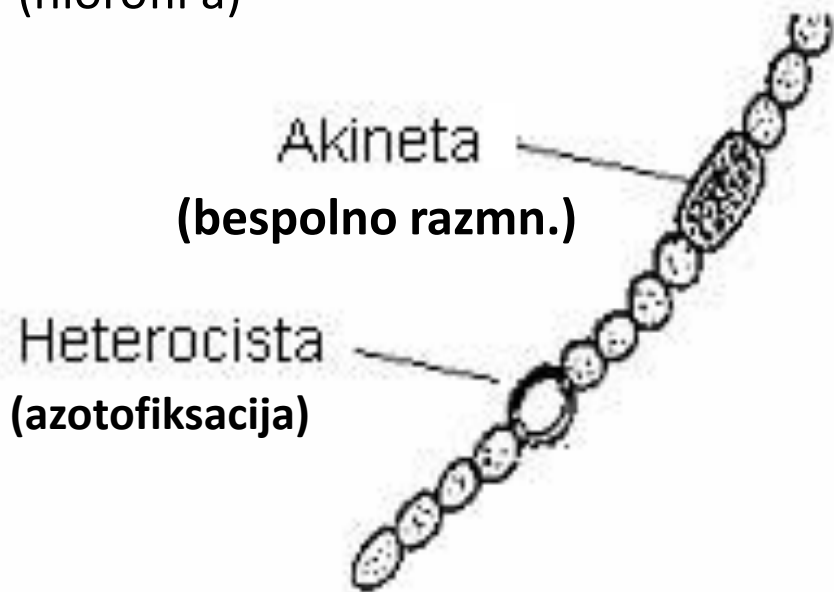
Ekstremofili: halofilne, termofilne ...

Osobina	Eubacteria
Ćelijski zid	Murein
Struktura gena	Cirkulatorni hromozomi. Specifičan način translacije i transkripcije.
Ćelijske strukture	Nema ćelijskih membrana, organela i jedra
Metabolički procesi	Fotosinteza, aerobno i anaerobno disanje, fermentacija, autotrofija
Razmnožavanje	Bespolno

- **Modrozelene**
- **Zelene**
- **Purpurne**

Modrozeleno- Cyanobacteria

(hlorofil a)

Nostoc sp.

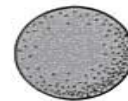
Simbioza sa gljivama- lišaj

Osobina	Eukarya
Ćelijski zid	Celuloza i pektin/hitin
Struktura gena	Linearni hromozomi, translacija i transkripcija kao i kod Archaea
Ćelijske strukture	Ćelijske membrane, organele, jedro.
Metabolički procesi	Fotosinteza, ćelijsko disanje
Razmnožavanje	Bespolno i polno

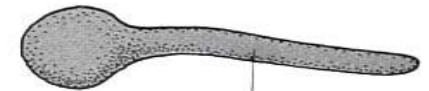
Alge, gljive, lišajevi, biljke...

Carstvo gljiva- Fungi

- Ćelijski zid hitinske prirode,
- Nemaju plastida i asimilacione pigmente,
- Heterotrofan naćin ishrane (saprofiti i paraziti)- **apsorptivni heterotrofi**,
- Glikogen kako glavna rezervna materija,
- Tip tjelesne organizacije: jednoćelijski (kvasci) i višćelijski.

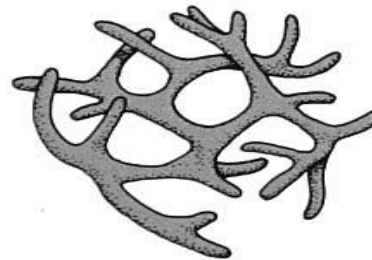

Spore

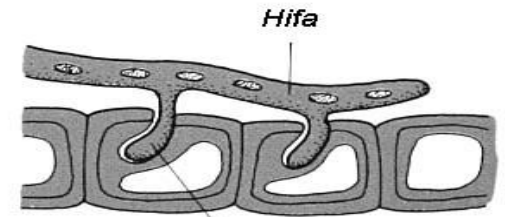

Hifa

RazmnoŹavaju se binarnom diobom, bespolno- sporama i polno: izogamijom, heterogamijom i oogamijom

Micelijum

Haustorija

Tokom diobe jedra jedrova opna se ne dezintegriše!

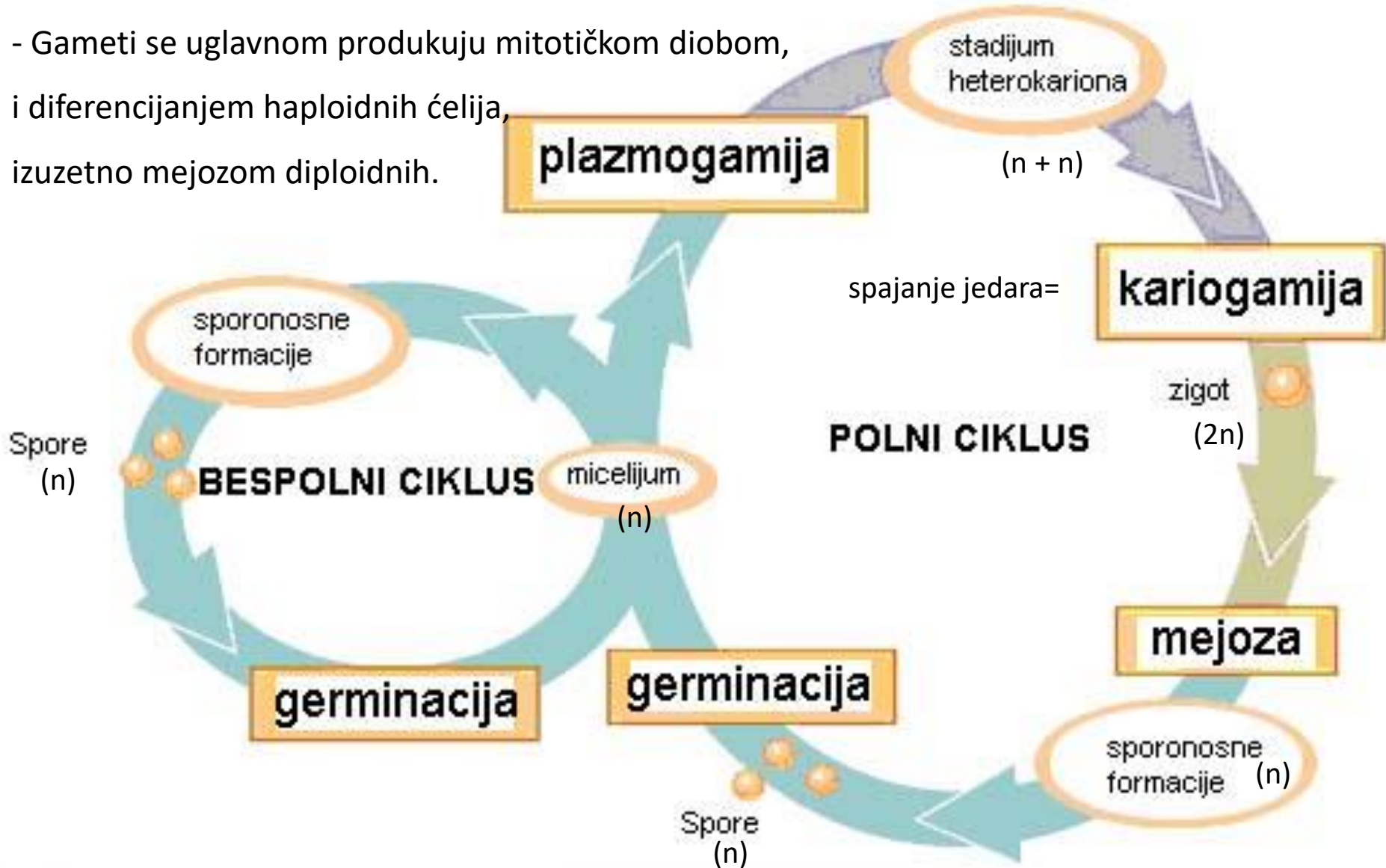
Cenocitna hifa

Septirana hifa

- Jedra micelijuma su tokom većeg dijela ciklusa haploidna,
- Zigot je jedini diploidni stadijum u ciklusu razvića,
- Spore su dio kako bespolnog, tako i polnog ciklusa,
- Gameti se uglavnom produkuju mitotičkom diobom, i diferencijanjem haploidnih ćelija, izuzetno mejozom diploidnih.

Klasifikacija

razdio: Chytridiomycota

razdio: Zygomycota

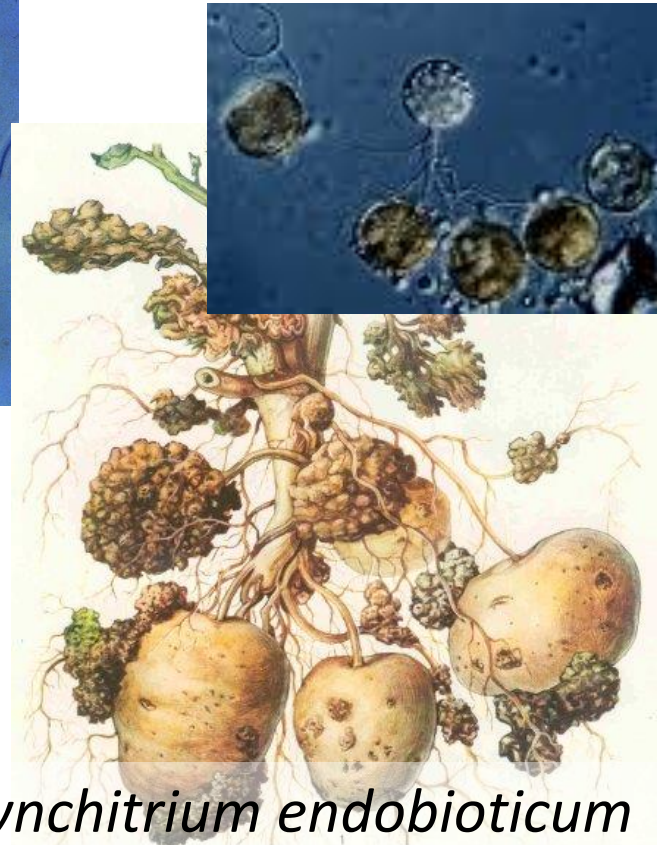
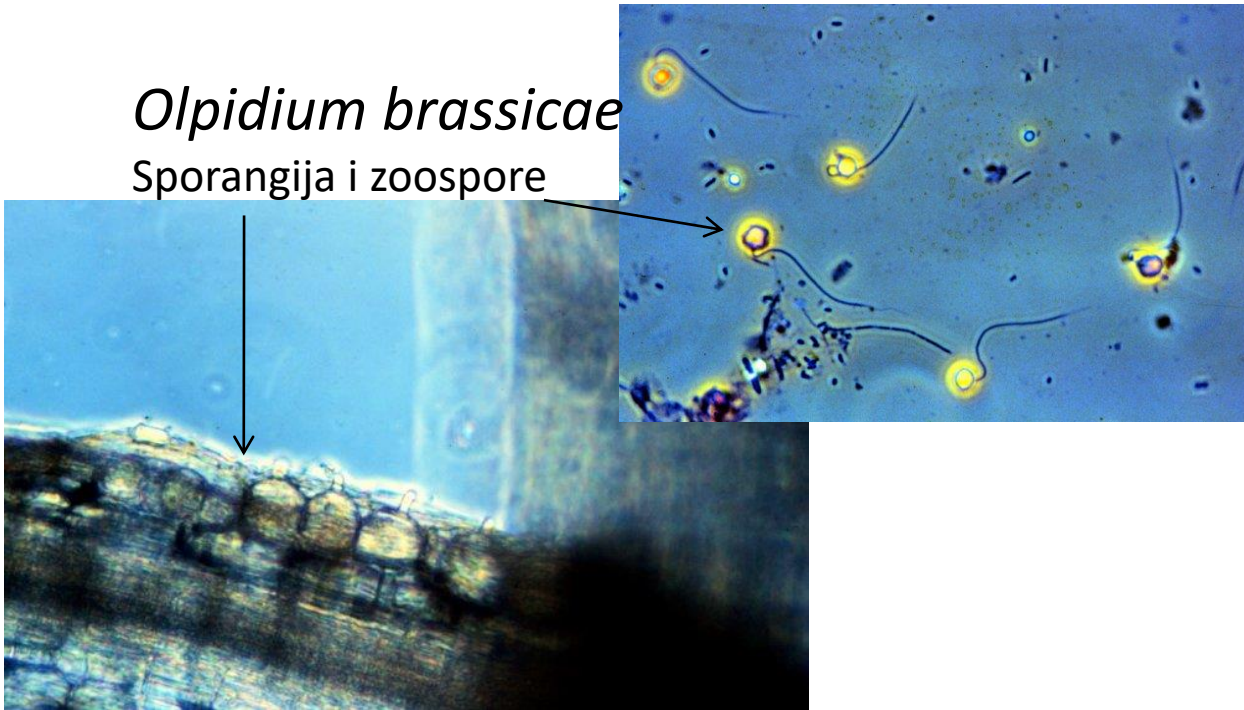
razdio: Ascomycota

razdio: Basidiomycota

Razdio: Chytridiomycota

Paraziti i saprobi ...sa neseptiranim micelijumom.
Pokretne zoospore i gameti, sa jednim bičem!

Olpidium brassicae
Sporangija i zoospore

Synchytrium endobioticum

Razdio: Zygomycota

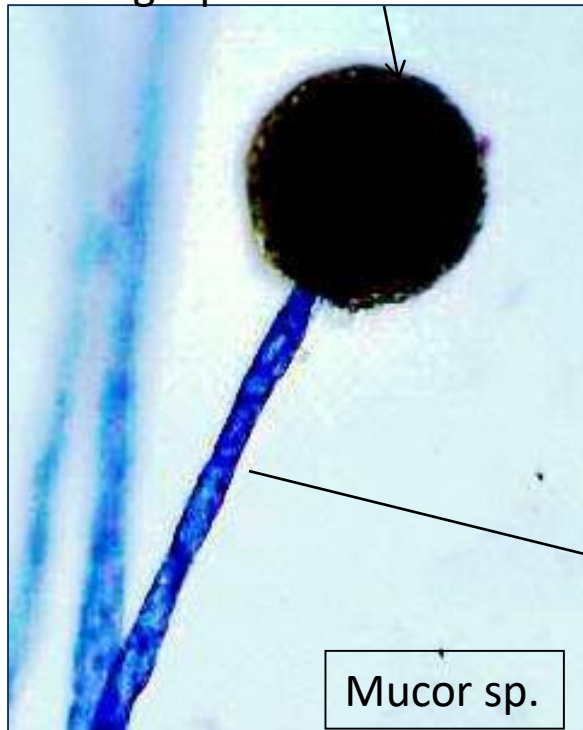
Saprobi ili paraziti... →

Zigospore- trajne spore za preživljavanje nepovoljnih uslova

Plazmogamija (zigogamija, gametangiogamija).

Rhizopus sp.

Zigosporangija sa
zigosporama

Mucor sp.

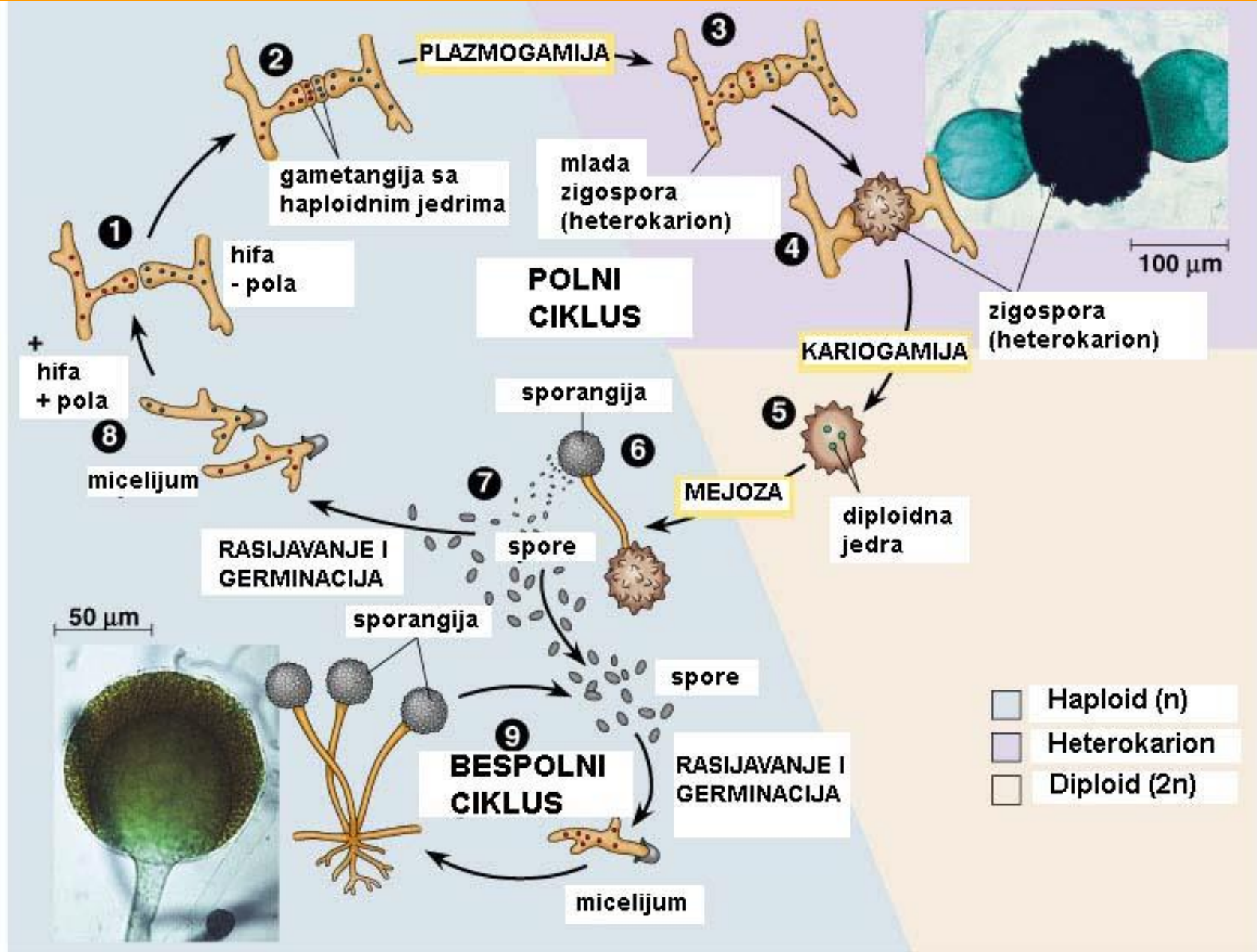
rizofor

sporangiofor

Cenocitni micelijum

Buđi ...

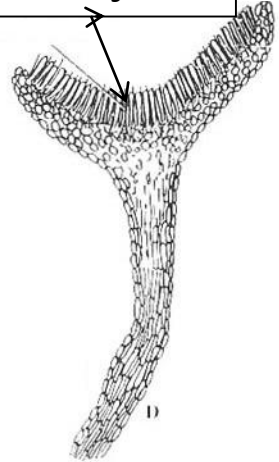
Životni ciklus Zygomycota

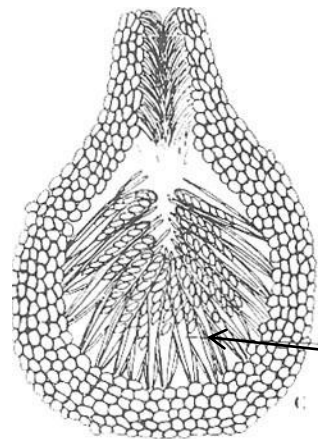
Razdio: Ascomycota

Askusi na himenijumu

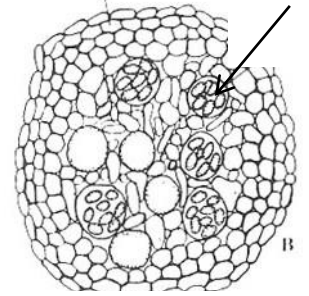
atotecija

Askusi na himenijumu

peritecija

Askusi

kleistotecija

Askusi
Askokarp
(plodonosno tijelo)

Višećelijski
septirani

jednoćelijski

pečurka

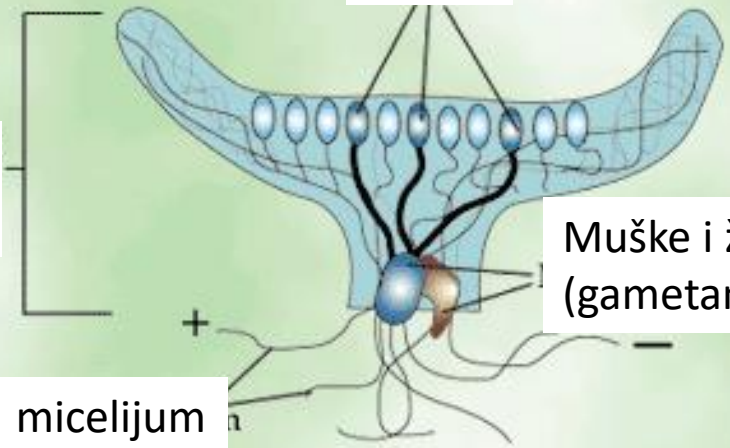
plijesan

kvasac

Askusi

Plodonosno
tijelo

Muške i ženske hife
(gametangije)

micelijum

Životni ciklus Ascomycota (uopšteni)

askospore

konidija

konidiofor

konidija

konidiofor

1 hifa sa konidioforima

BESPOLNI CIKLUS

2 rasijavanje konidija

3 klijanje konidije i nastanak hifa

8 otvaranje askusa i oslobađanje askospora

9 klijanje askospore i nastanak hife

7 mejoza praćena mitozom

POLNI CIKLUS

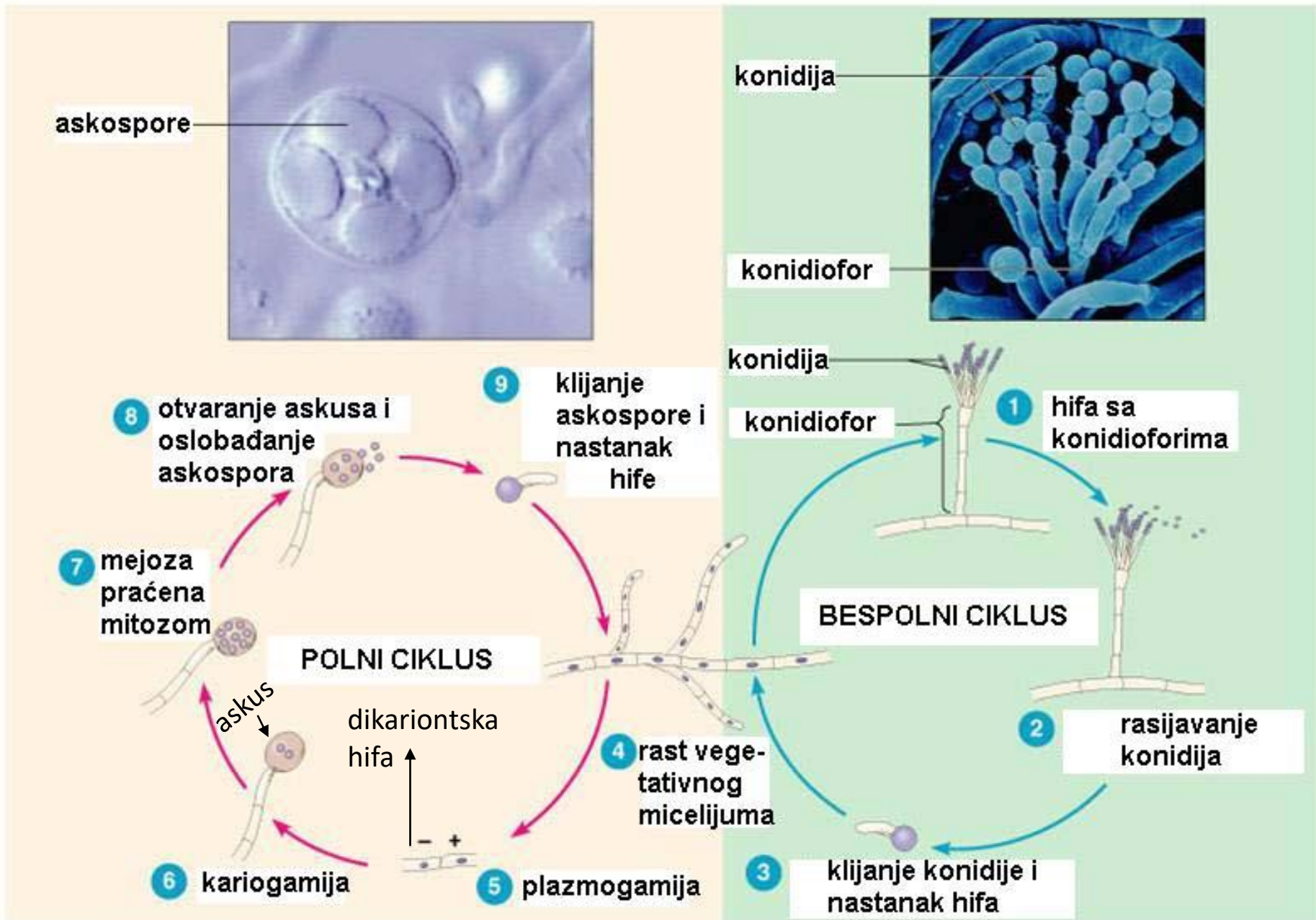
4 rast vegetativnog micelijuma

6 kariogamija

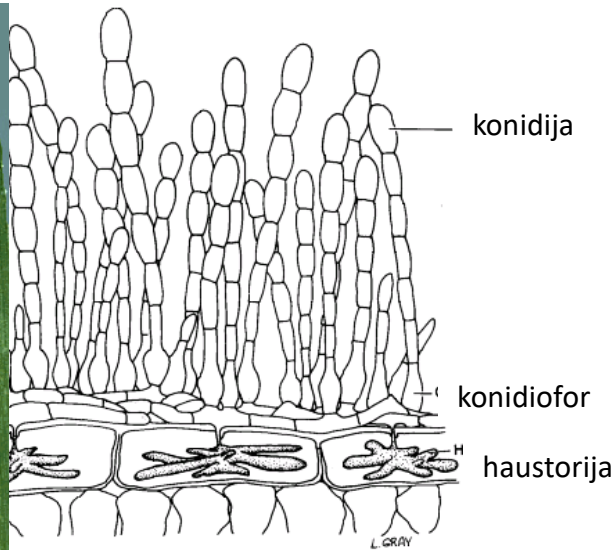
5 plazmogamija

dikariontska hifa

askus

- Neke askomicete su paraziti biljaka (pepelnice ili kovrdžavost lista breskve ..) ...

Erysiphe sp.

Taphrina sp.

- Oko 20% askomikotina su lihenizirane gljive (tj. stupaju u simbiozu sa zelenom algom ili cijanobakterijom)

Peziza vesiculosa- zdjeličarka

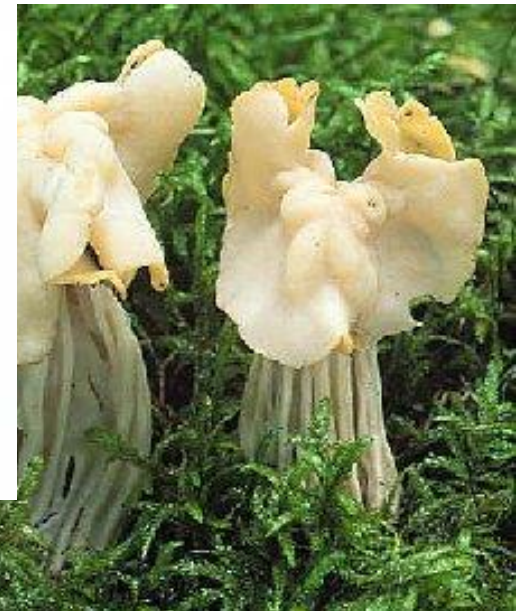
Verpa conica- smrčkovica

Morchella conica- smrčak

Tuber sp.- tartuf

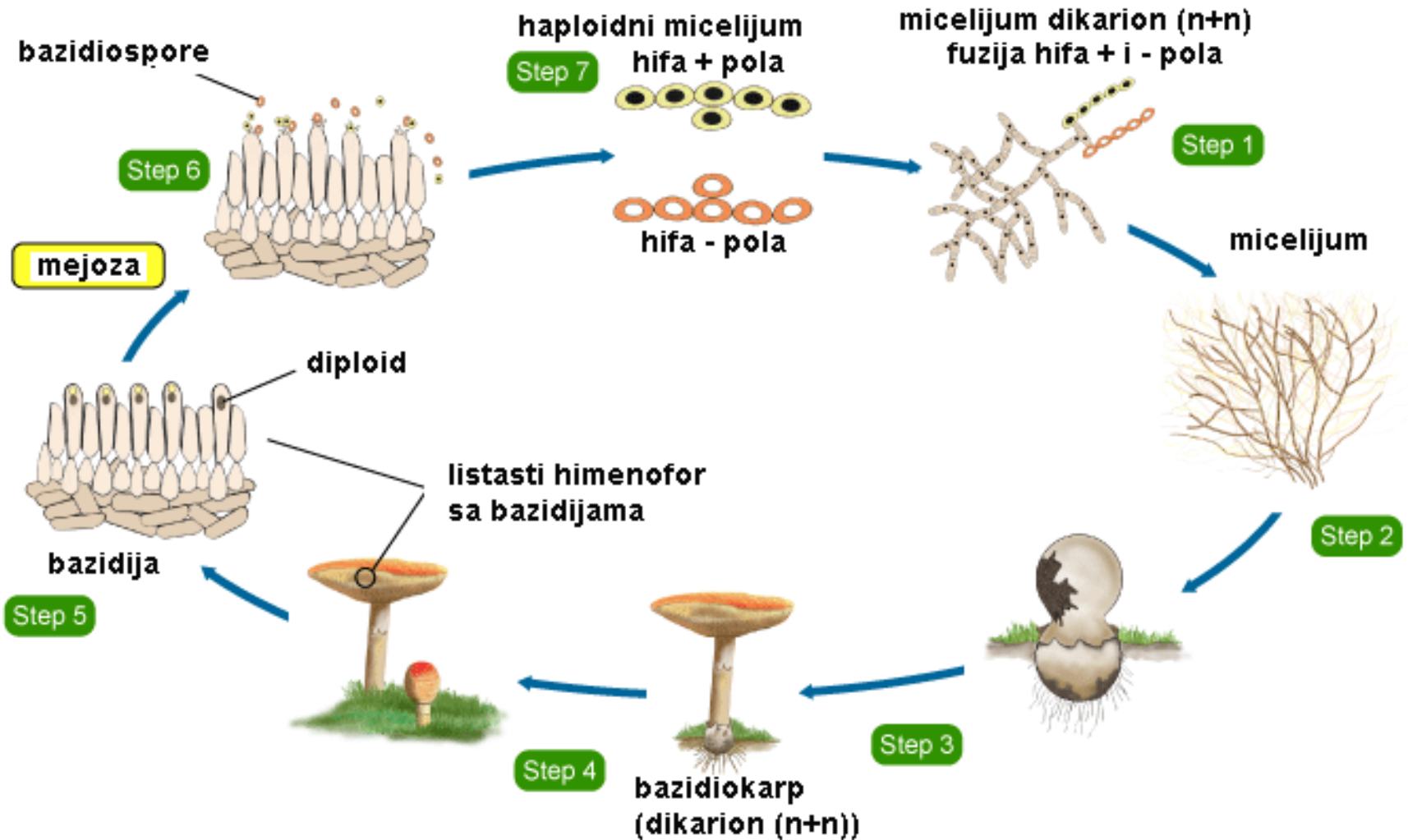

Helvella crispa- rebrašica

RAZDIO: *BASIDIOMYCOTA*

Bazidije
Bazidiospore
Bazidiokarp

Klasifikacija

Klasa: Basidiomycetes- pečurke

Klasa: Teliomycetes

Klasa: Ustomycetes

Parazitske patogene gljive (rđe i garke) koje ne formiraju bazidiokarpe, a u čijem ciklusu razvića se javljaju mirujuće urediniospore i teliospore!

Teliospore

Puccinia graminis

Ustilago maydis

Boletus edulis (vrganj)

Agaricus bisporus - šampinjon

Amanita muscaria (muhara)

Lactarius deliciosus (rujnica)

Predstavnici roda *Lactarius* imaju micelijum sa sistemom mliječnih cijevi koje izlučuju različito obojen “sok”, koji je često karakterističan za vrstu.

Kvasci- nisu taksonomska kategorija!!!

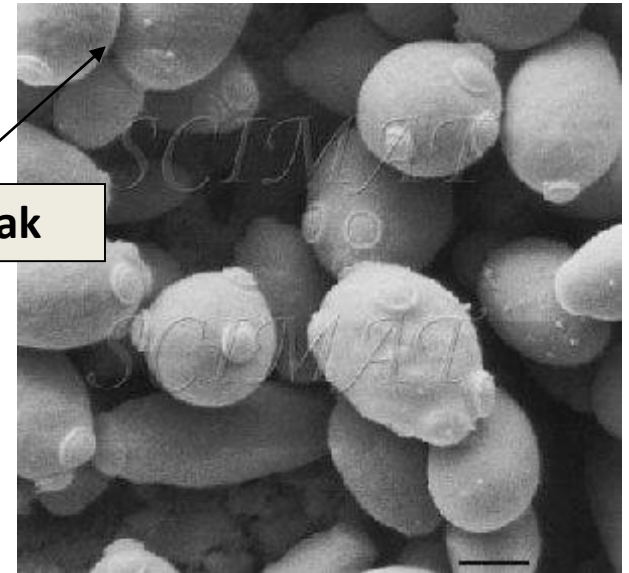
(jednoćelijski oblici koji se uglavnom razmnožavaju pupljenjem ili bespolno!)

Saccharomyces cerevisiae je pekarski kvasac.

Razmnožava se pupanjem i askosporama, koje se proizvode kada se kvasac nađe u sredini bez dovoljno hrane, ali sa povećanom količinom kiseonika.

Primjena u industriji alkoholnih pića.

pupoljak

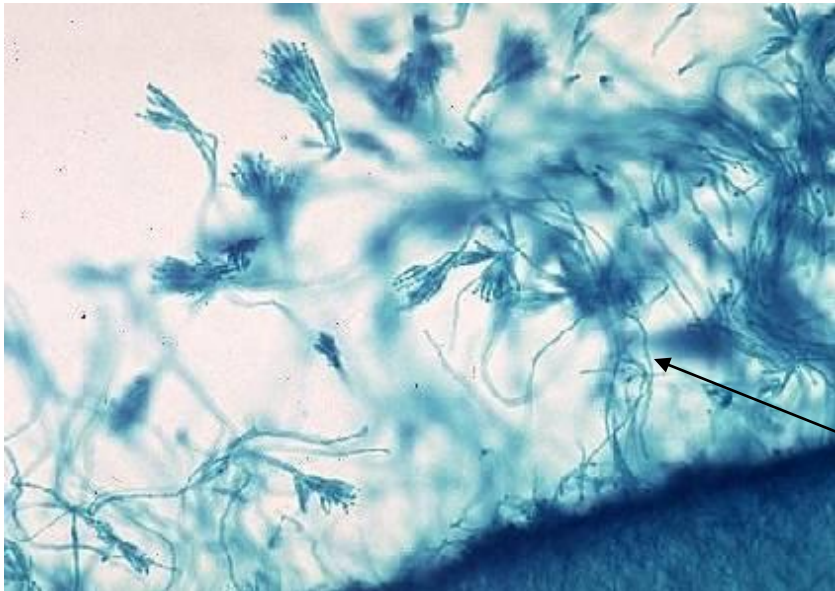

Vrste roda ***Torula*** (*T. kephir*, *T. ellipsoidea*) su značajne u dobijanju kefira i mliječnih napitaka koji sadrže alkohol

Fungi imperfecti- Deuteromycetes

(nesavršene gljive)

- Vještački stvorena i jako heterogena taksonomska kategorija NE srodnih gljiva, kod kojih polni ciklus nije zabilježen (“Fungi Imperfecti”). Većina ovih gljiva su askomicete ...
- Micelijum je visećelijski i na njemu se razvijaju brojne konidiofore sa konidijama.
- Žive saprofitski u zemljištu, ali i kao paraziti na živim organizmima.

Penicillium

Penicillium roquefortii i *P. camamberti*
izazivaju sazrijevanje sireva.

Penicillium notatum i *P. chrysogenum*
služe za dobijanje antibiotika penicilina
i njemu sličnih.

konidiofori

Carstvo Protista

(protozoe, alge, sluzave i vodene gljive)

Alge- ekološka kategorija!!!

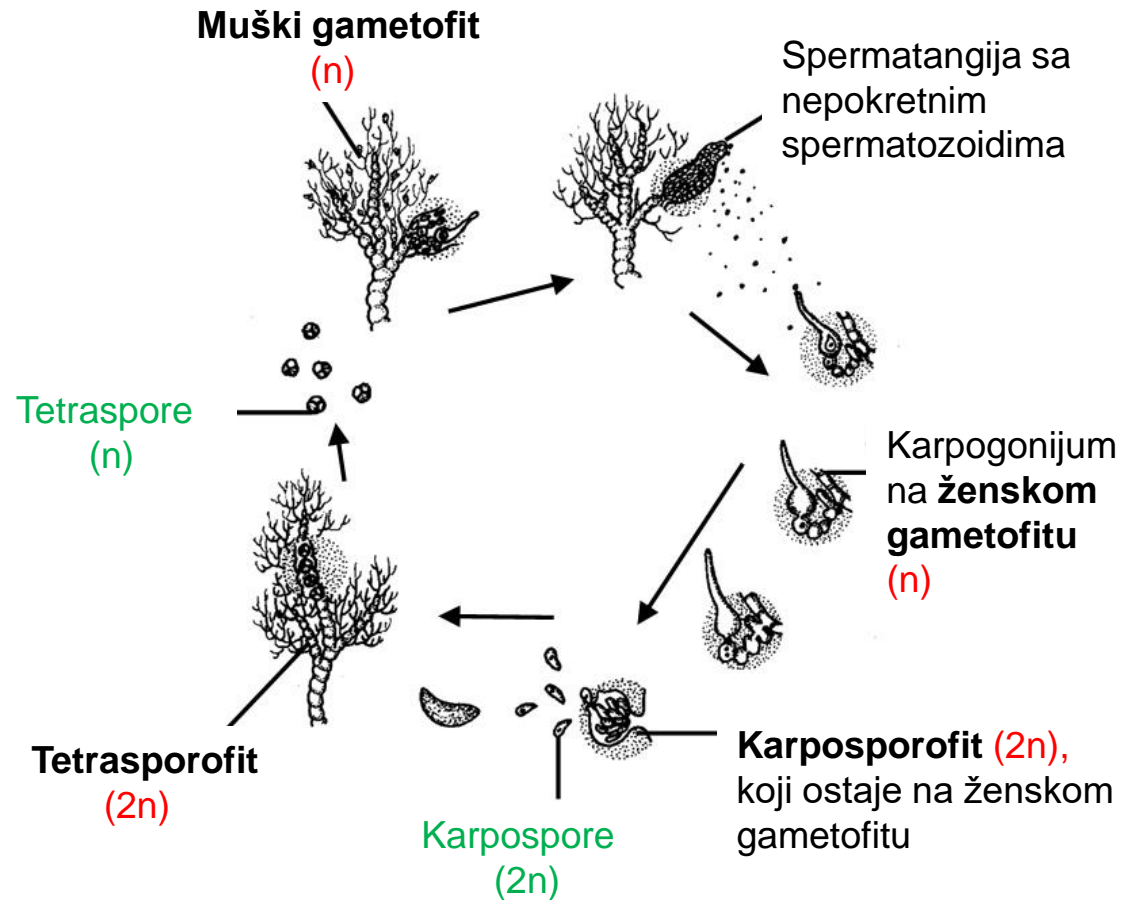
Podjela na 9 razdjela:

- Euglenophyta- euglenoidne alge
- Cryptophyta- kriptomonadine
- **Rhodophyta- crvene**
- Dinophyta- dinoflagelate
- Haptophyta- haptofite
- **Baccilariophyta- silikatne alge**
- Chrysophyta- zlataste alge
- **Phaeophyta- mrke alge**
- **Chlorophyta- zelene alge**

Razdio: Rhodophyta

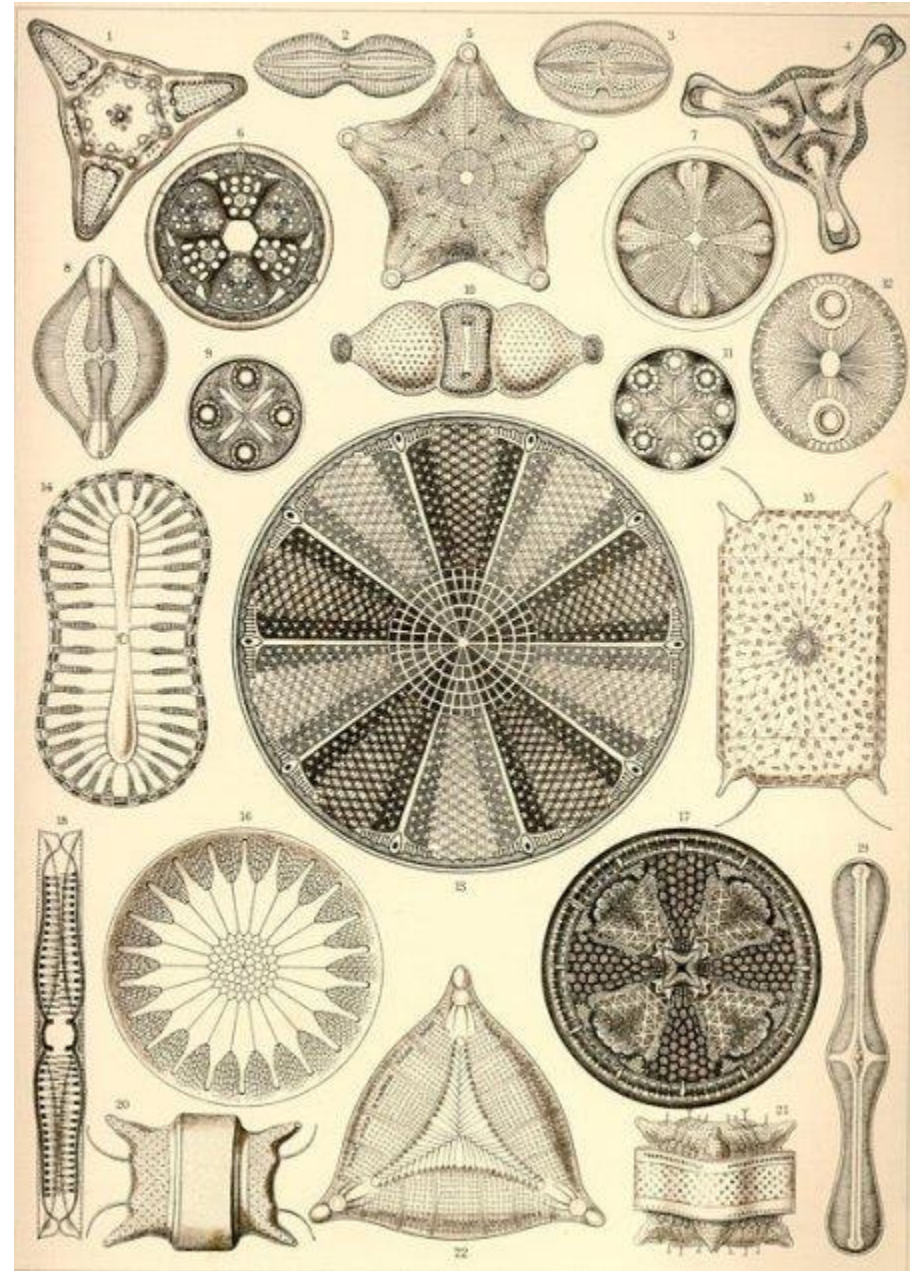
- Uglavnom bentoske makroalge- koralne alge
- Hlorofil a i d, fikobilini (fikoeritrin i fikocijanin)
- Nemaju pokretne stadijume!!!
- Nemaju cetrioole već polarne mikrotubularne prstenove.
- Floridea skrob.
- Smjena 3 generacije: gametofit, karposporofit i tetrasporofit.
- Agar agar

Razdio: Bacillariophyta

- Silikatni oklop!!!
- Epiteka, hipoteka
- Hlorofil a i c, fukoksantin
- Hrizolaminarin (slično zlatnim algama)
- Prosta dioba, polno razmnožavanje

Razdio: Phaeophyta

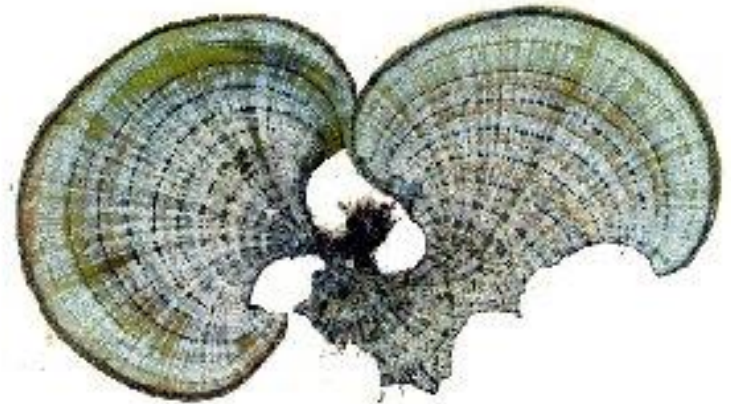
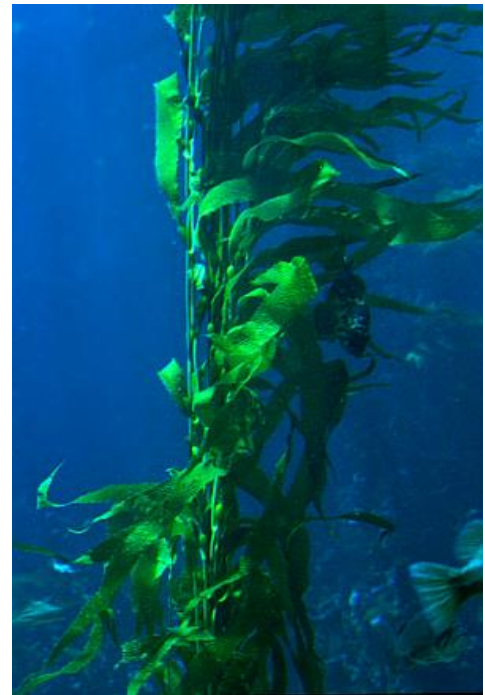
- Morske bentoske alge
- Hlorofil a i c
- Laminarin

Smjena generacija:

Izomorfna- Ectocarpus

Heteromorfna- Laminaria

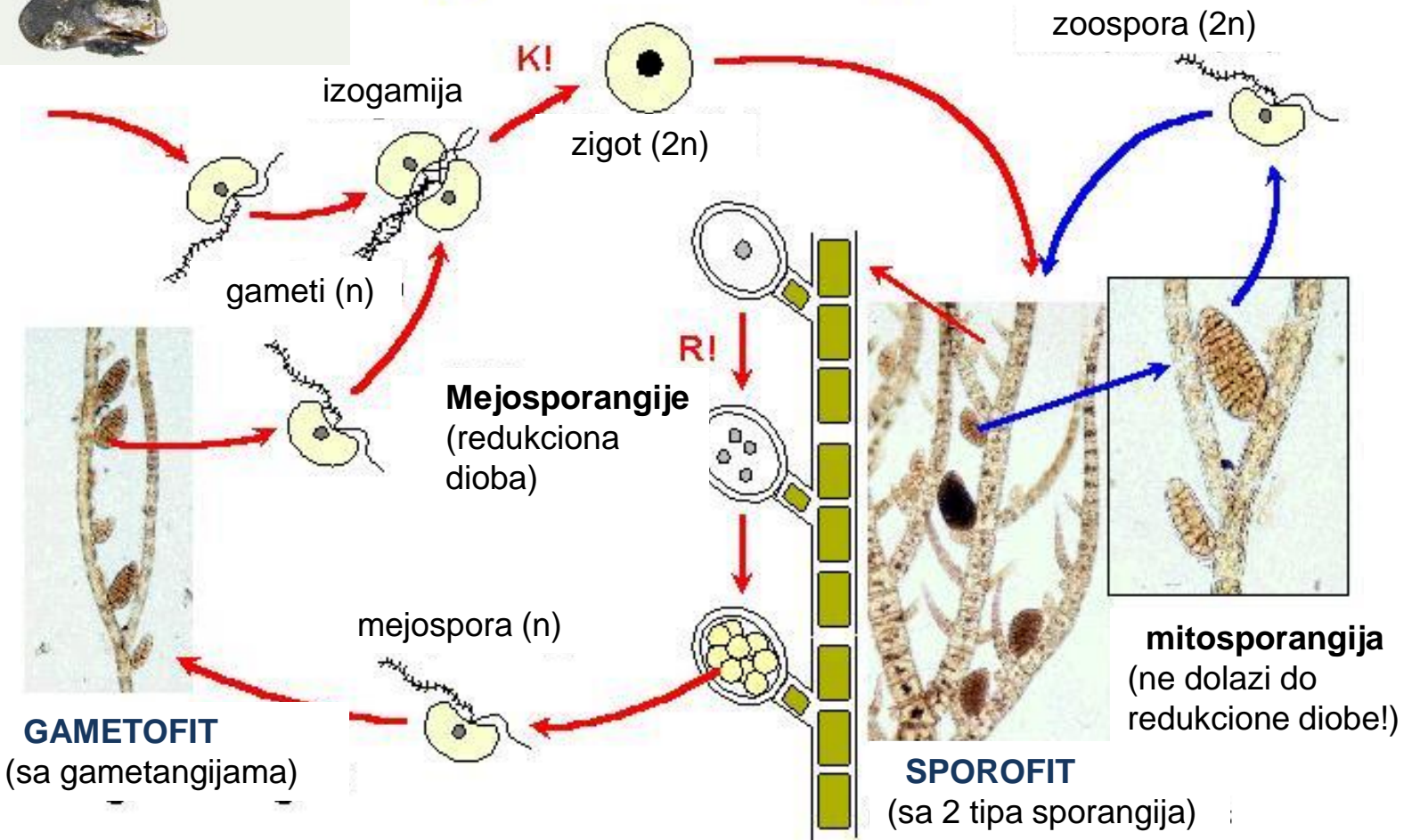
Fucus- gametofit nedostaje,
kao i bespolan način
razmnožavanja

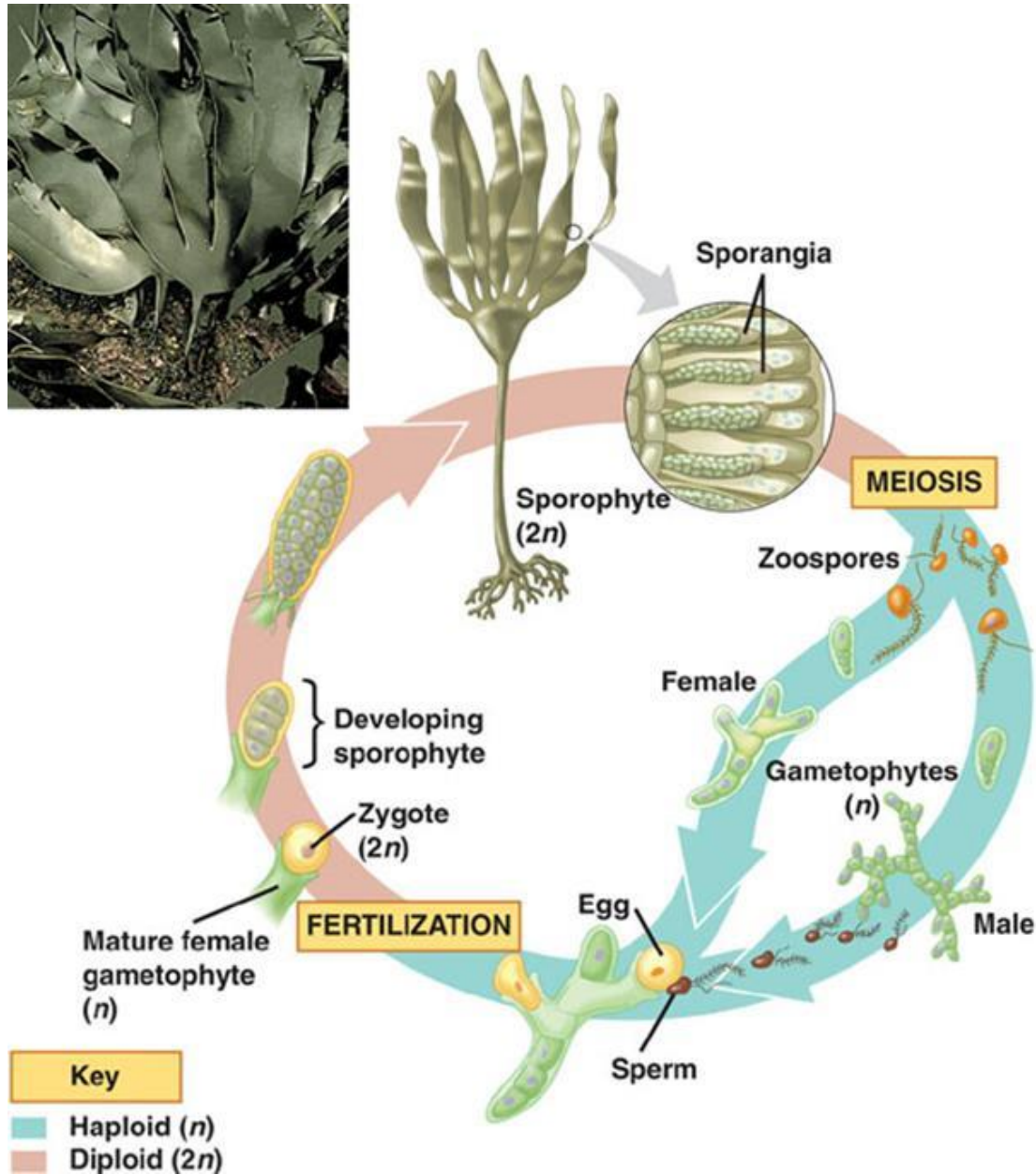

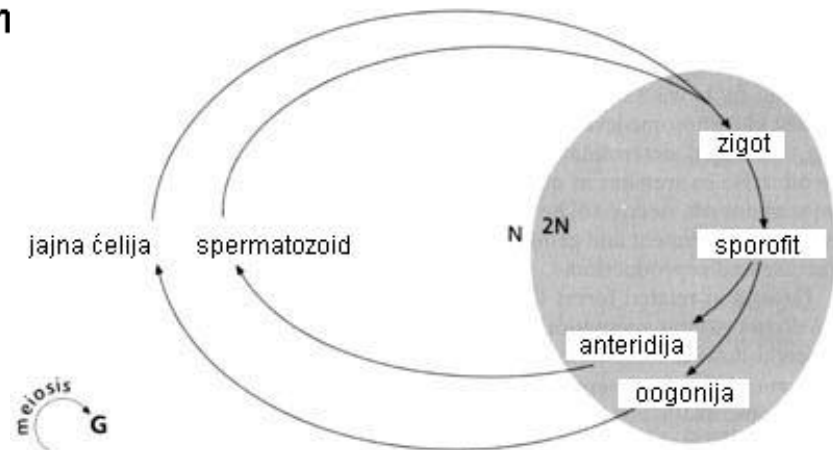
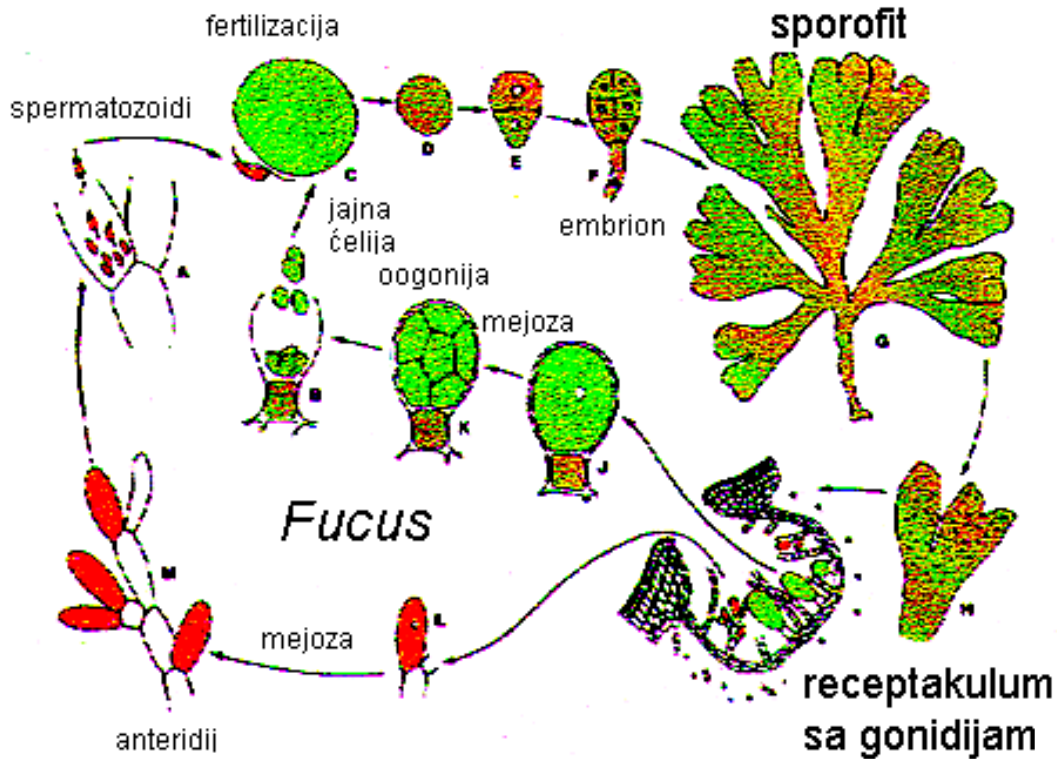
Izomorfna smjena generacija- Ectocarpus

Heteromorfna smjena generacija- Laminaria sp.

Gametofit nedostaje- Fucus sp.

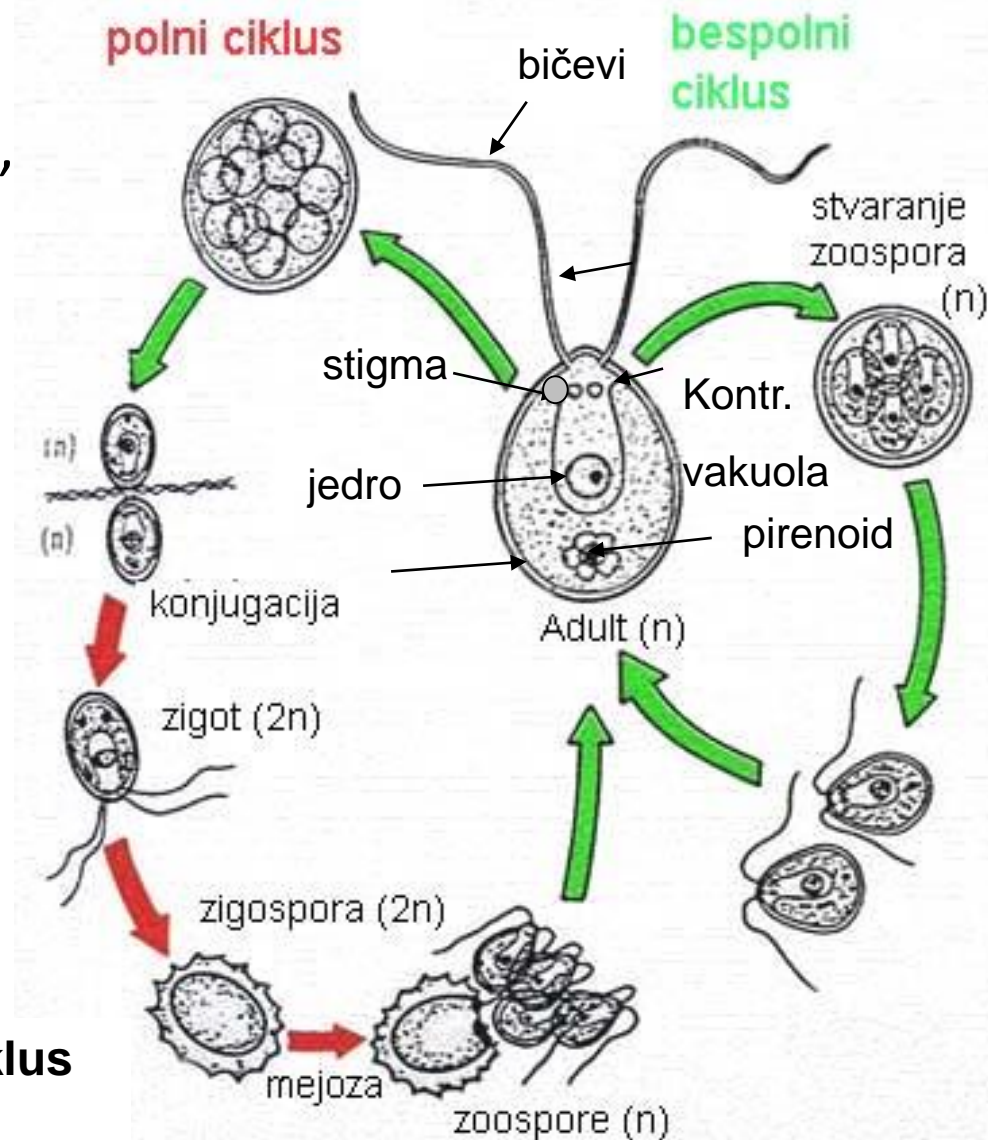

Razdio: Chlorophyta

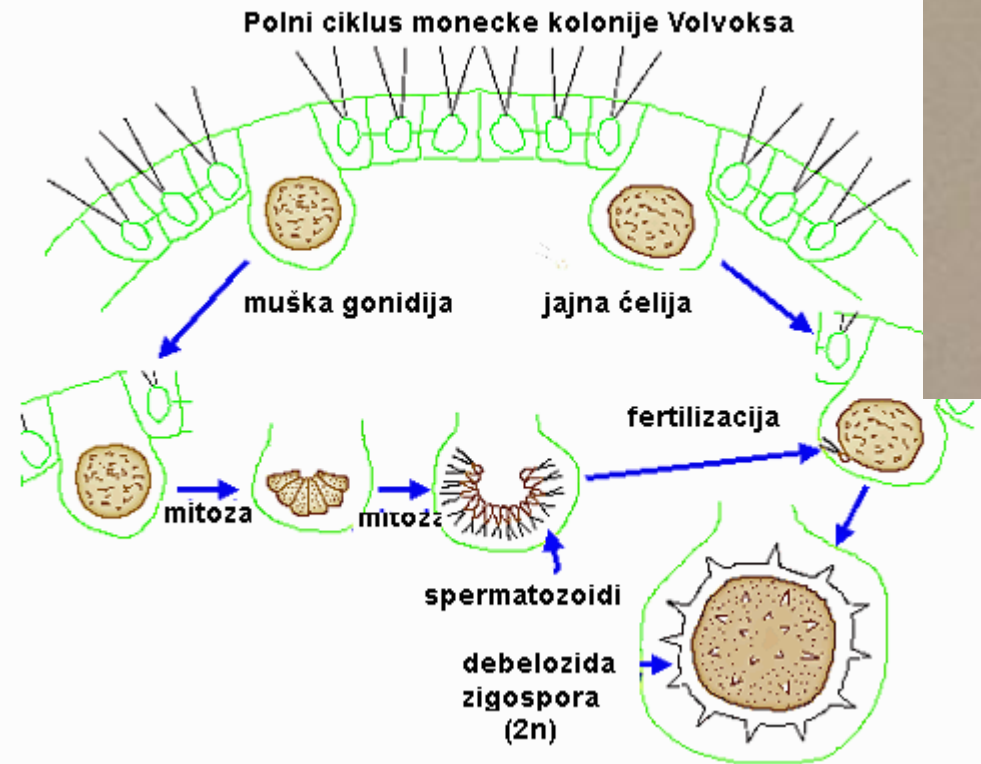
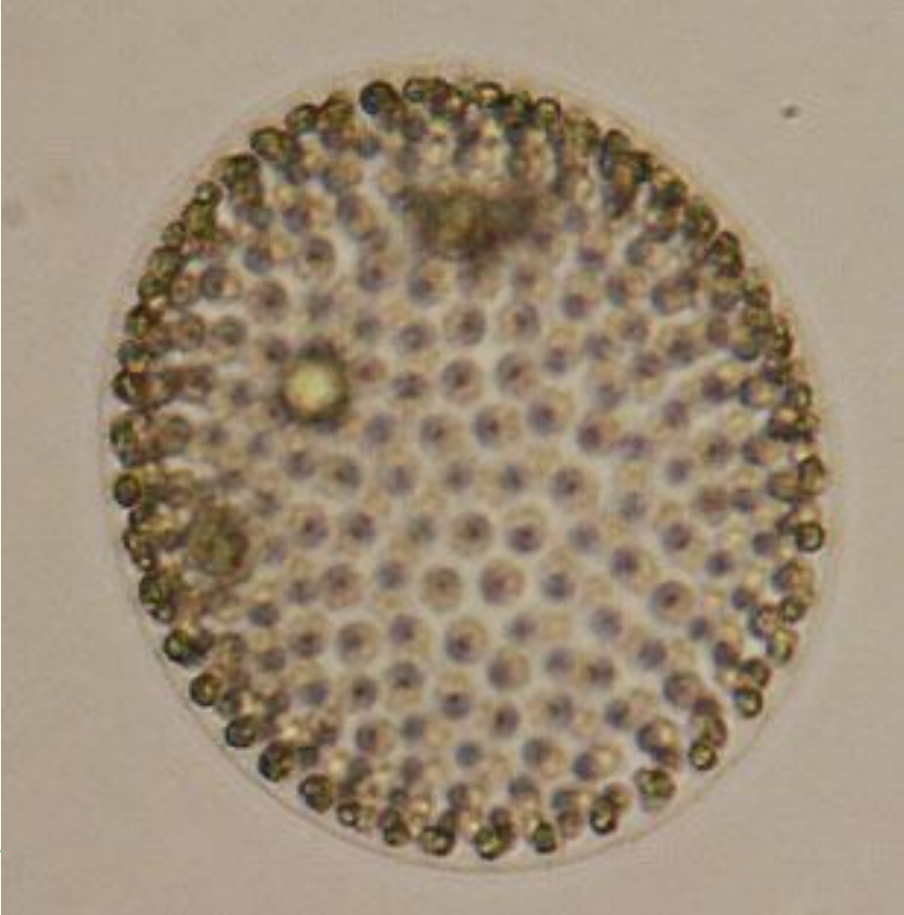
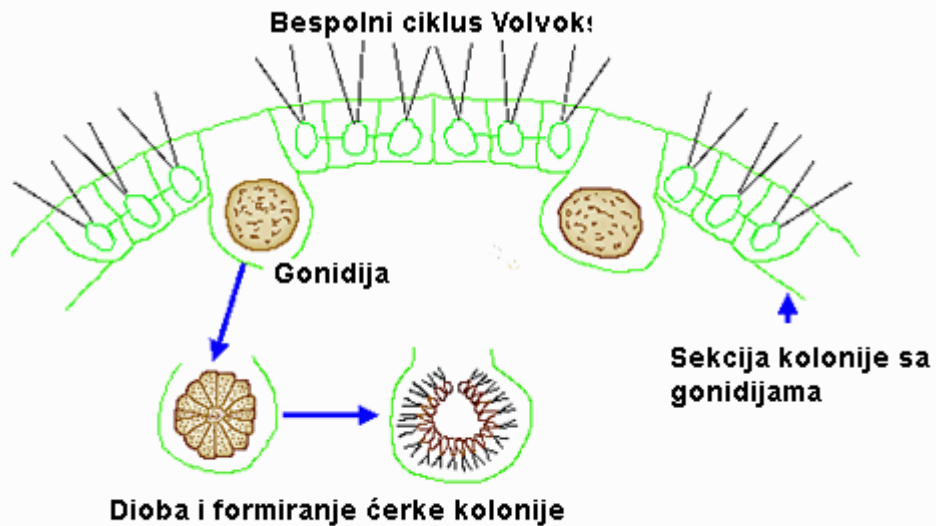
- Autotrofne alge, jednoćelijske, sifonalne, kolonijalne, končaste, kormoidne, planktonske, bentoske ...
- Hlorofil a i b- kao kod viših biljaka, karoteni, ksantofili
- Skrob kao rezervna materija
- Ćel. zid celulozno-pektinske prirode

Crvene strelice- polni ciklus
Zelene strelice- bespolni

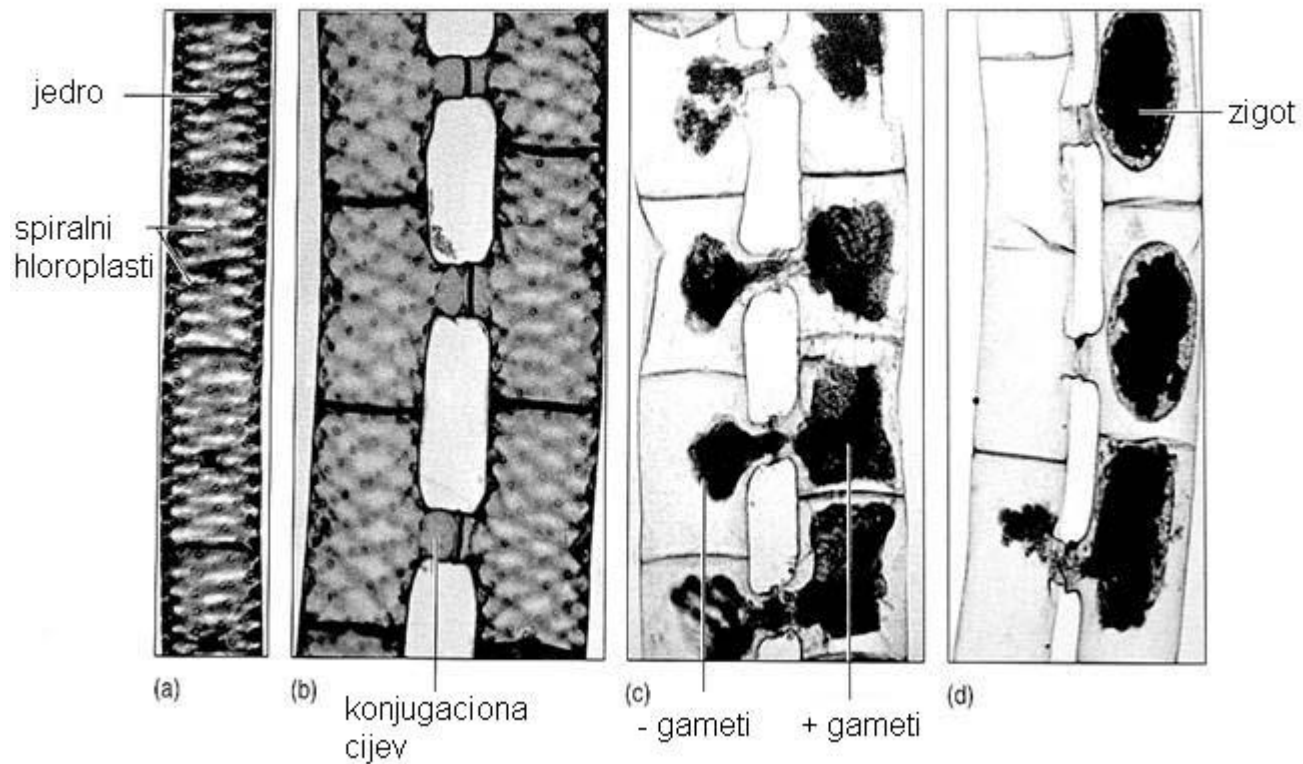
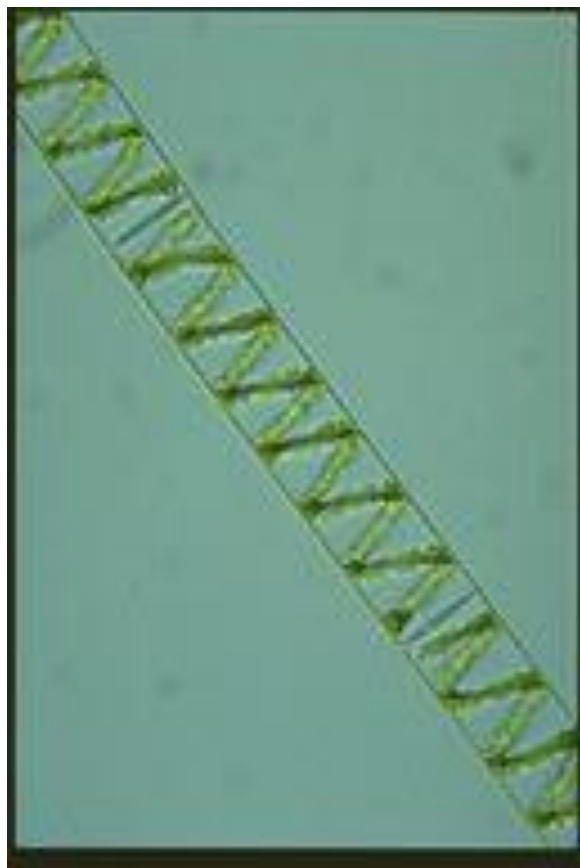
Chlamidomonas jednoćelijska alga

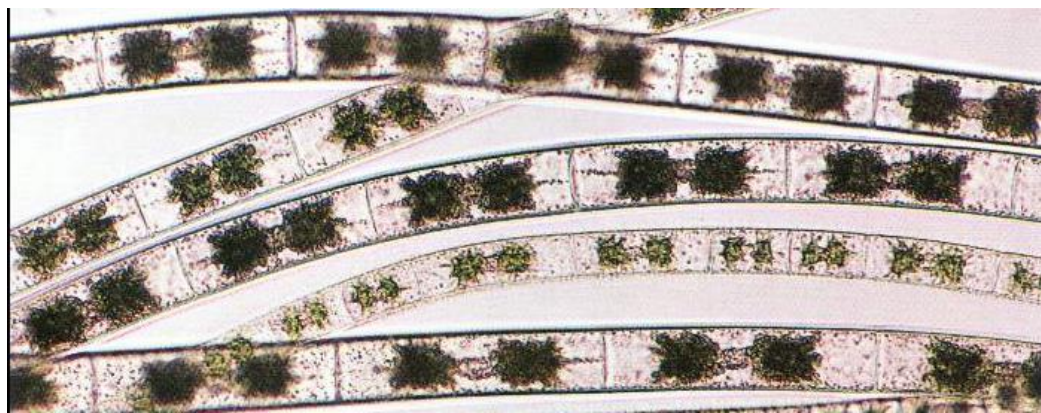

Volvox sp.
(kolonijalna zel. alga)

Spirogyra sp.
(spiralni hloroplasti)

Končaste alge

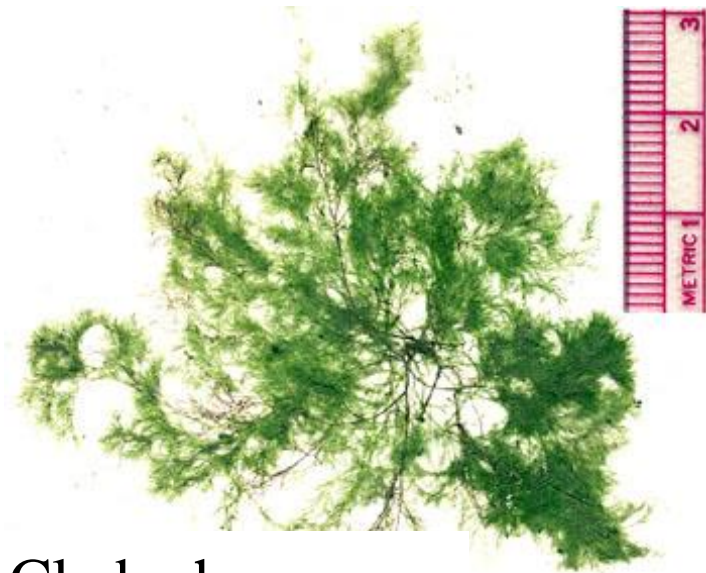
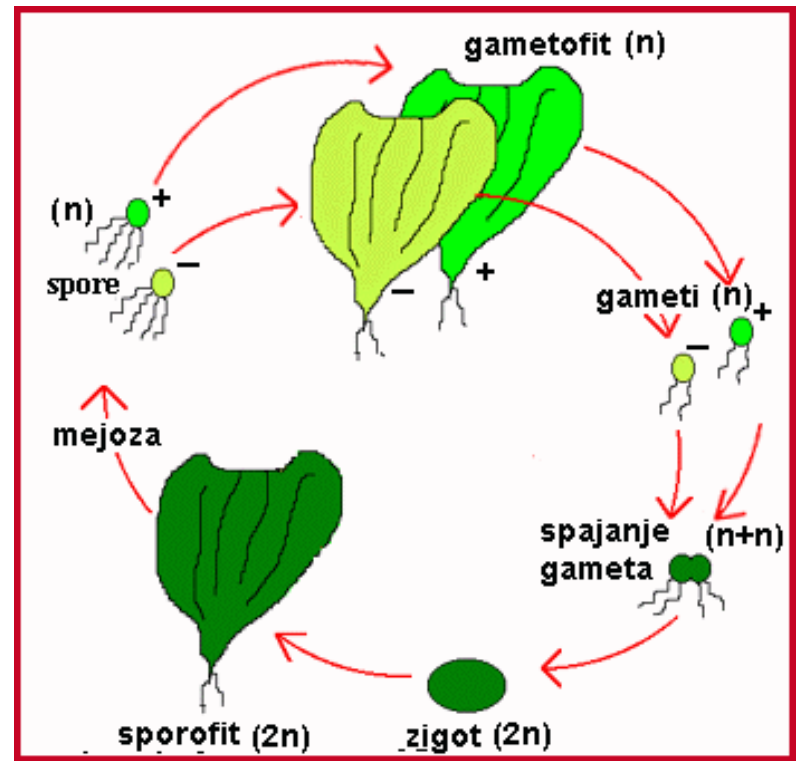
Zygnema sp., zvjezdasti hloroplasti

Izomorfna smjena generacija

Ulva lactuca (listoliki talus)

Cladophora spp.

Enteromorpha sp.

Sluzave i vodene gljive

Zajedničke odlike sa gljivama

- Heterotrofi
- Glikogen
- Hitinski ili celulozni ćelijski zid

Klasifikacija na 3 razdjela

Myxomycota

Dicytosteliomycota

Oomycota

Osobnosti

- Ne formiraju micelijum
- Stvaraju pokretne bičoliko ili ameboidne stadijume
- Fagotropija
- Neke gljive skladište mikolaminarin (sličan mrkim algama)

Oomycota- vodene gljive ili plijesni

Uglavnom vodeni, ali i suvozemni organizmi.

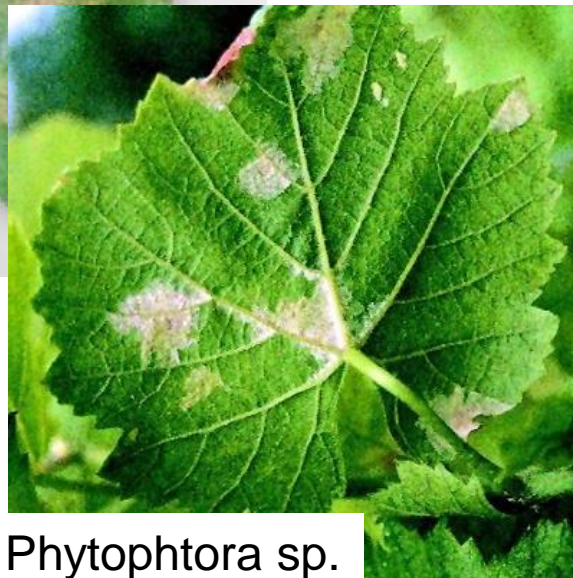
Jednoćelijski ili razgranati cenocitni oblici.

Celulozni ćelijski zid.

Zoospora (sa dva biča), oogamija.

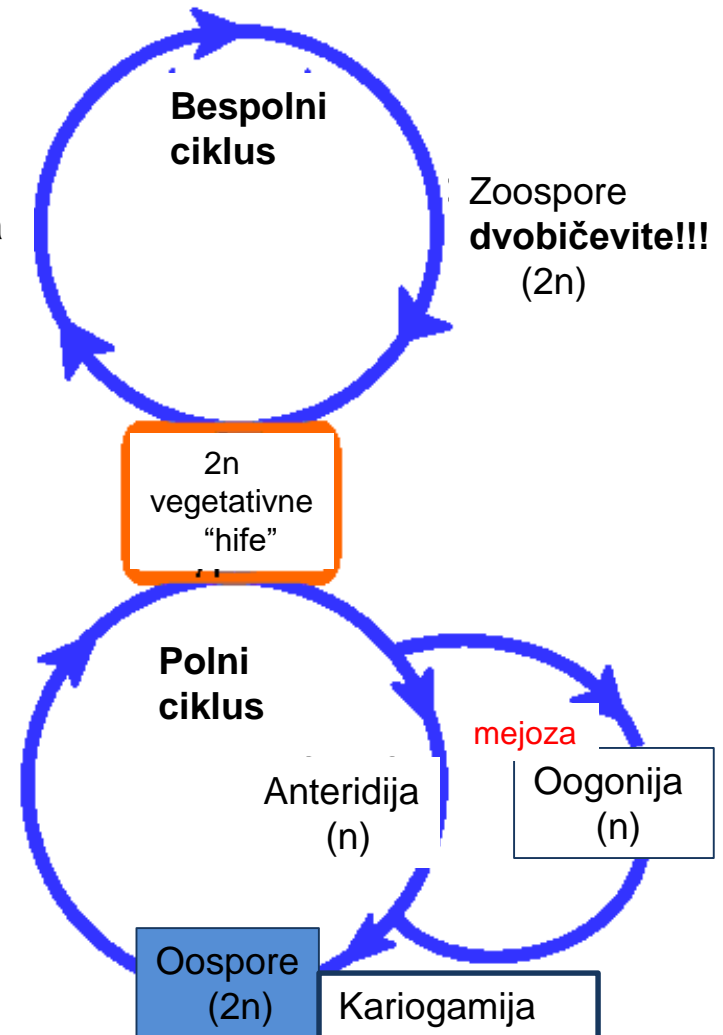

Plasmopara sp.

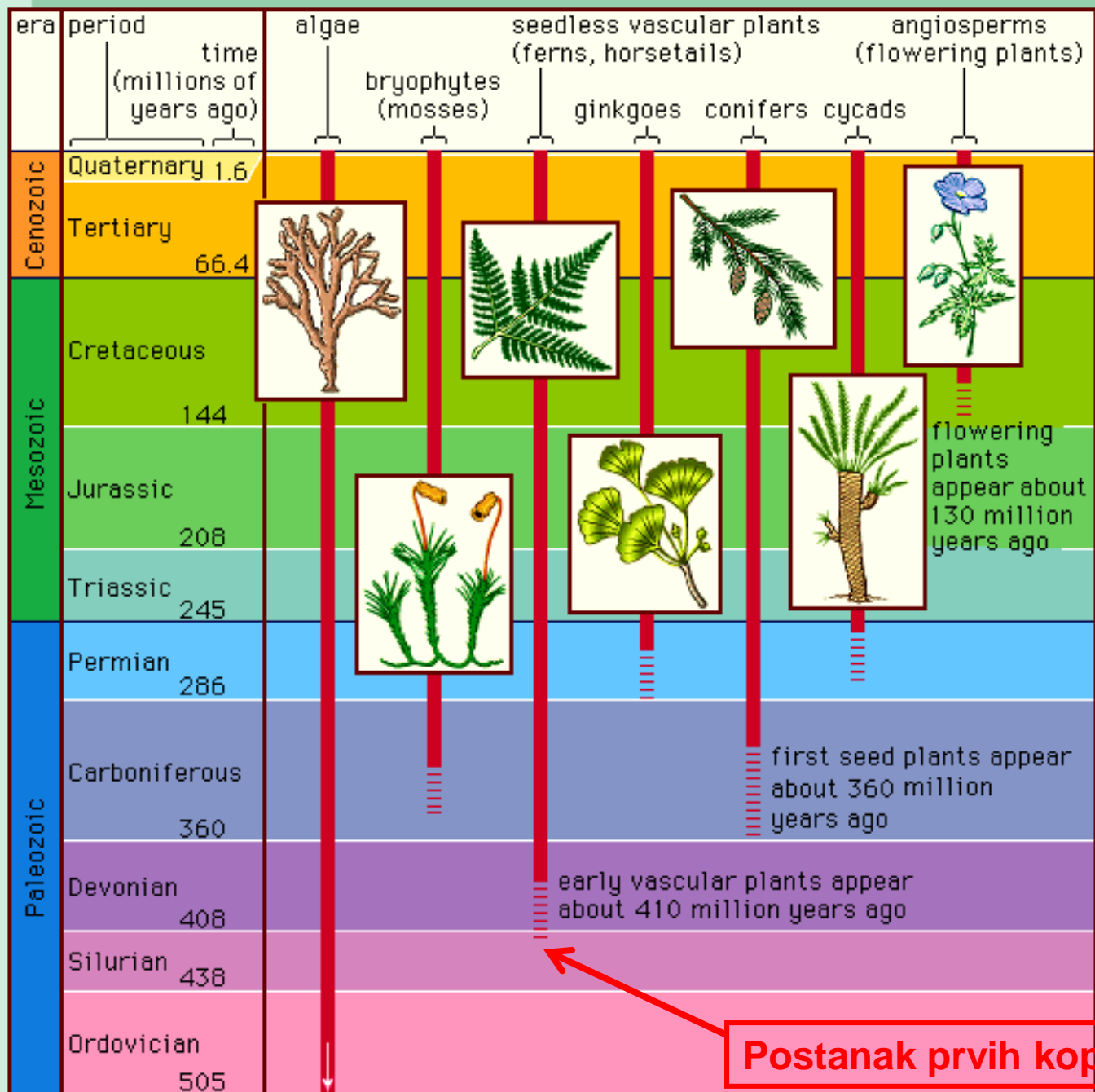
Phytophthora sp.

Zoosporangija

Embriophyta (kopnene biljke)

Postanak prvih kopnenih biljaka

Klasifikacija

- Anthocerotidae
- Bryidae
- Marchantiidae

- Lycopodiidae
- Equisetidae
- Marattidae
- Psilotidae
- Polypodiidae

- Ginkgooidae
- Cycadidae
- Pinidae
- Gnetidae
- Magnolidae

Monosporangiate

Polisporangiate

Biljke sa sjemenom

Prilagođenostina uslove kopnene sredine

- Evolucija embriona, diferencijacija sporofita (dominacija sporofit generacije)

- Diferenciranje tkiva:

Pokorično tkivo (epidermis sa kutikulom), stome

Mehaničko tkivo, parenhimsko, provodno tkivo (leptoide, hadroide, floem, ksilem...)

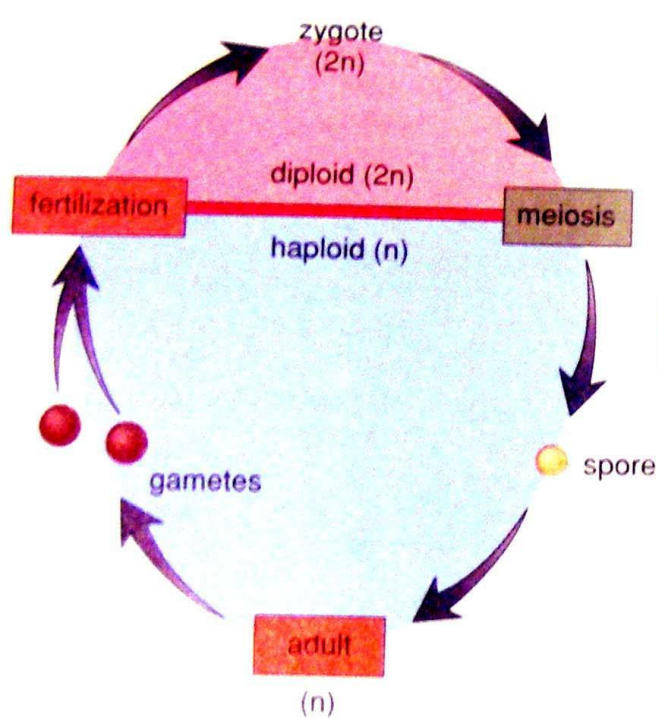
- Diferenciranje organa

Korijenov sistem

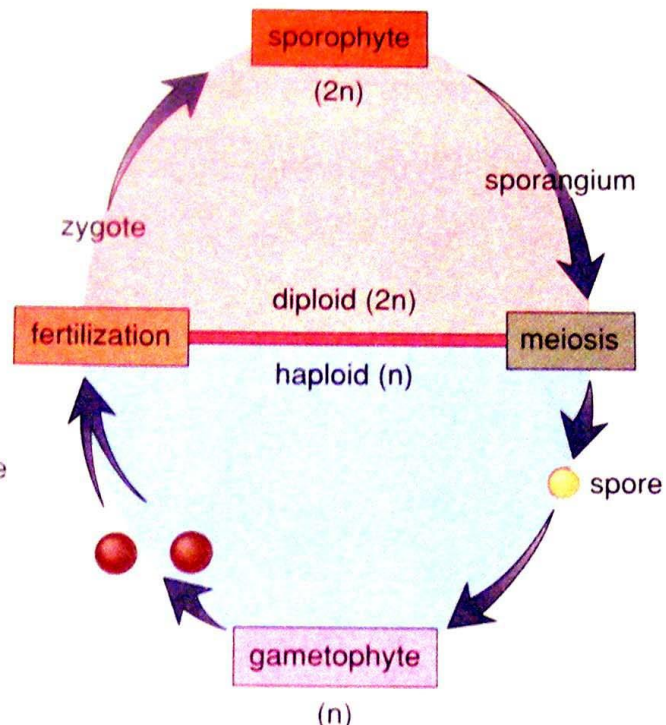
Višćelijske reproduktivne strukture...

- Biohemijske prilagođenosti
- Pojava novih životnih formi ...

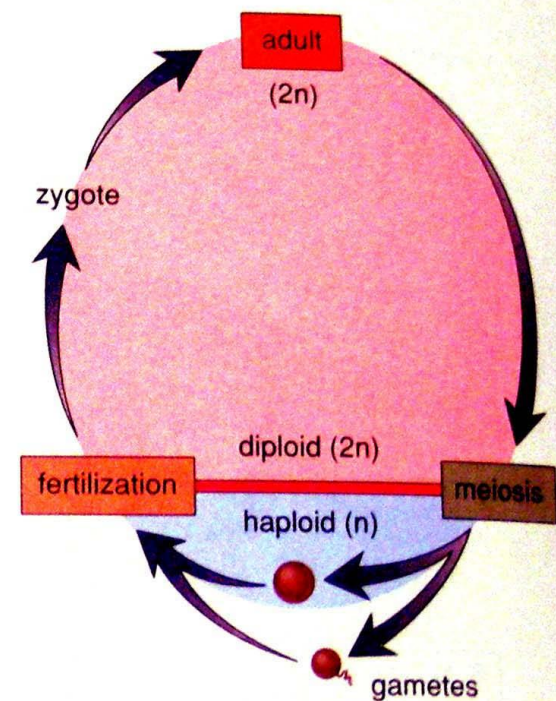
Smjena generacija ...

HAPLOIDNI CIKLUS

RAVNOPRAVNA SMJENA GENERACIJA

DIPLOIDNI CIKLUS

Izosporija, heterosporija, biseksulani gametofiti, gametofiti odvojenih polova ...

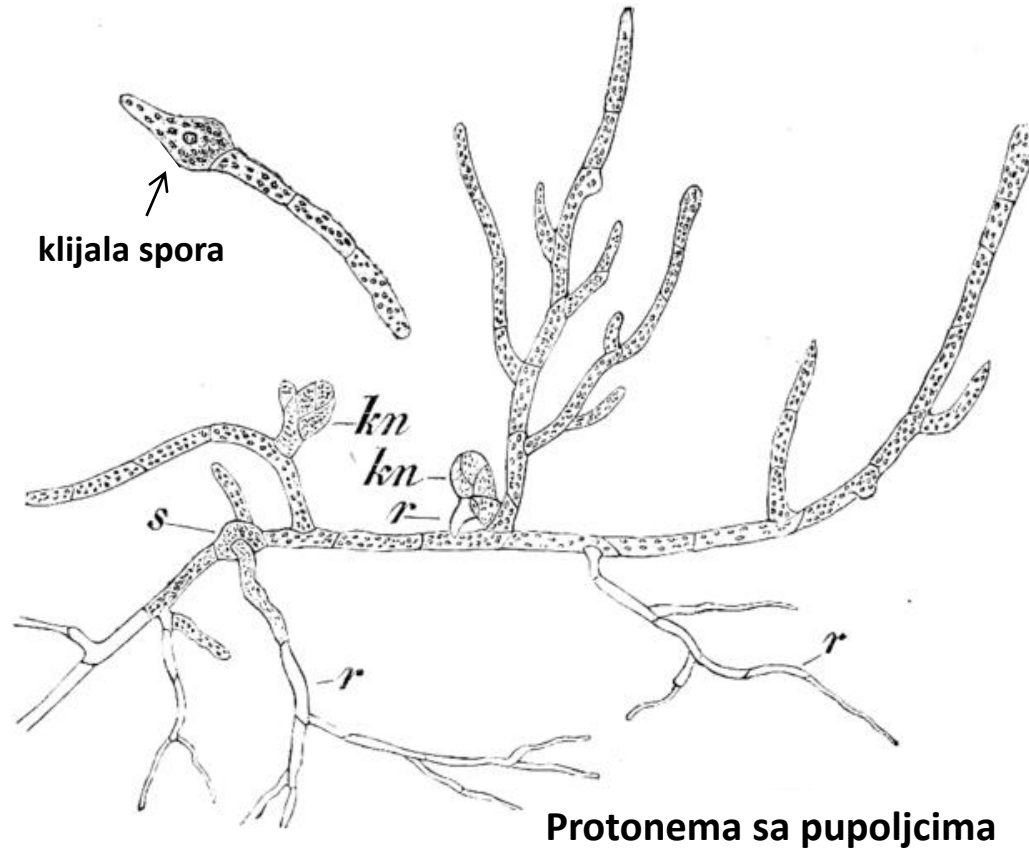
Osobina	Mahovne	Papratolike biljke	Sjemenjače
Dominantna generacija	Gametofit	Sporofit	Sporofit
Tip spora	Izospore	Uglavom izospore	Heterosporne
Razvoj gametofita	Egzosporan	Uglavnom egzosporan	Endosporan
Gametofit i sporofit	Povezani	Odvojeni	Povezani
Veličina gametofita i fotosintetska aktivnost	Najveći kod kopnenih biljaka (nekad dugačak i preko metra), fotosintetski aktivan	Nekoliko mm, uglavnom fotosintetski aktivan	Najmanji kod kopnenih biljaka, fotosint. Nekativan i nesamostalan- u potpunosti zavisi od sporofita!!!

MAHOVINE

(Anthocerotidae, Marchantiidae, Bryidae)

- Dominacija gametofit generacije
- Protonema, sporogon, kolumela...
- Talusoidne, listolike
- Rizoid= korjenčić (jednoćelijski, višećelijski), kauloid= stabaoce, filoid= listovi
- Epidermis, kutikula, stome
- Leptoide, hadroide ... (izostaju iz rizoida!)

Protomena *Funaria hydrometrica*

S- spora, kn- pupoljak, r- rizoid

Klasifikacija

- Anthocerotidae

- Bryidae

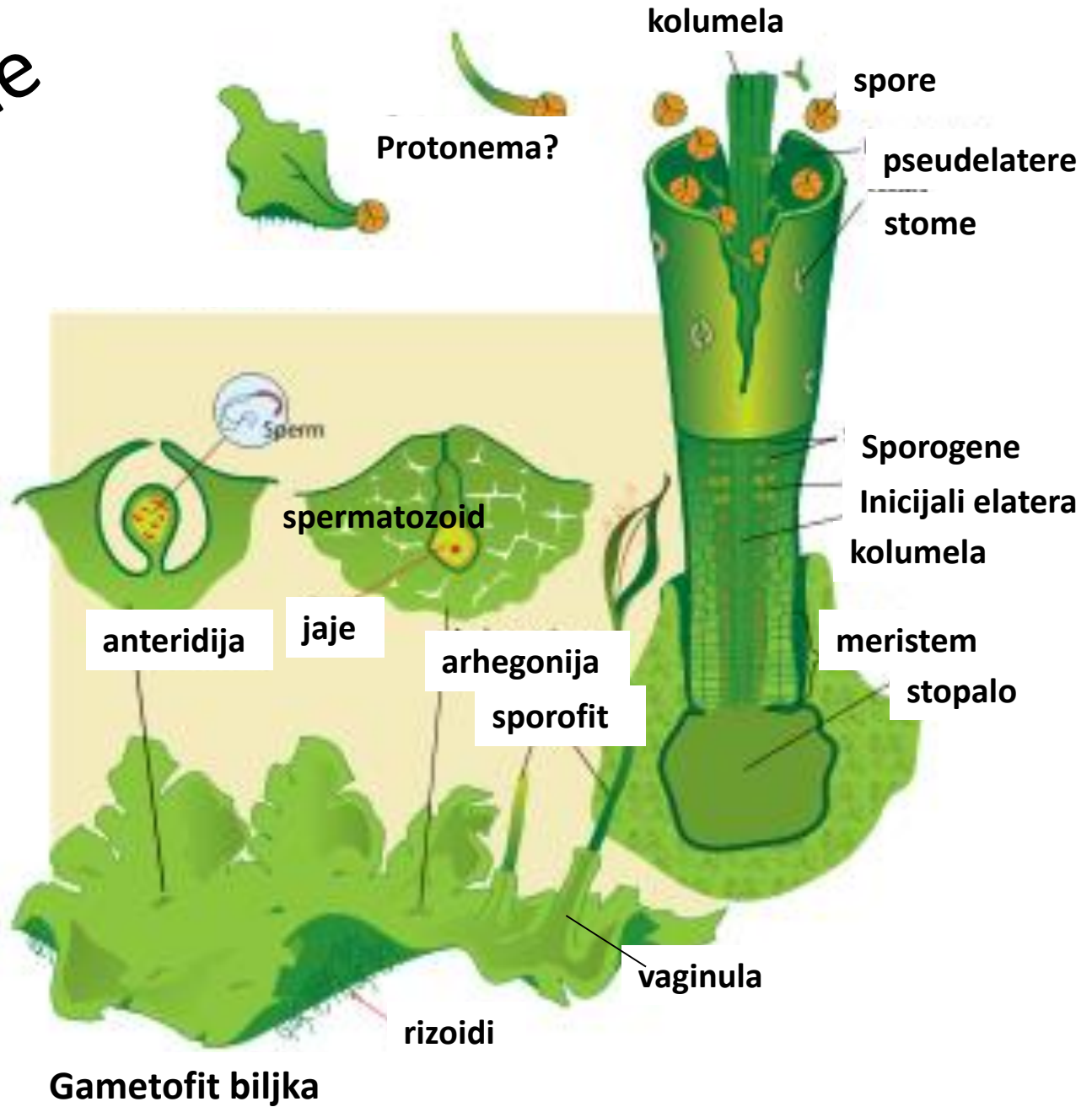
- Marchantiidae

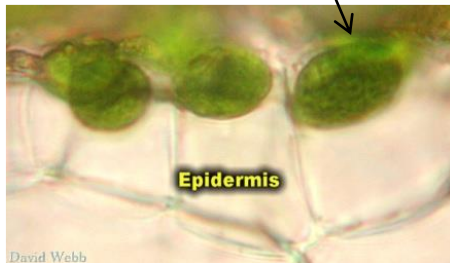
Anthocerotidae

U starijoj klasifikaciji Anthocerotidae su svrstavane u klasu Hepaticae!

Anthoceros sp.
Fam. Anthocerotaceae
Ordo. Anthocerotales

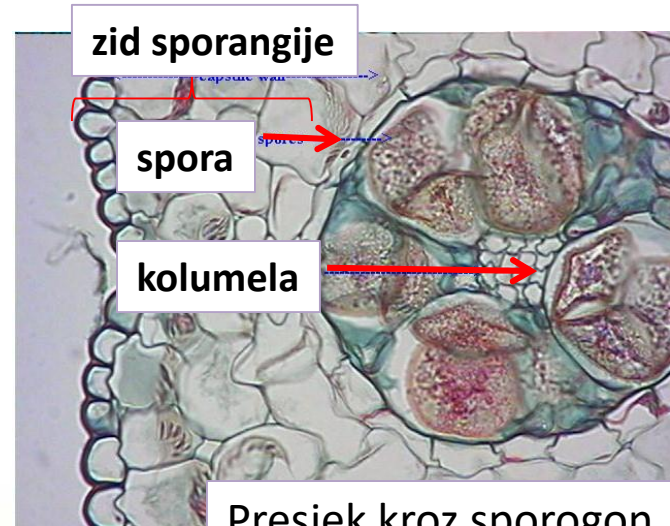

Krupni hloroplast

Epidermis

David Webb

Mucilagene šupljine sa *Nostoc* spp. ili drugom cijanobakterijom

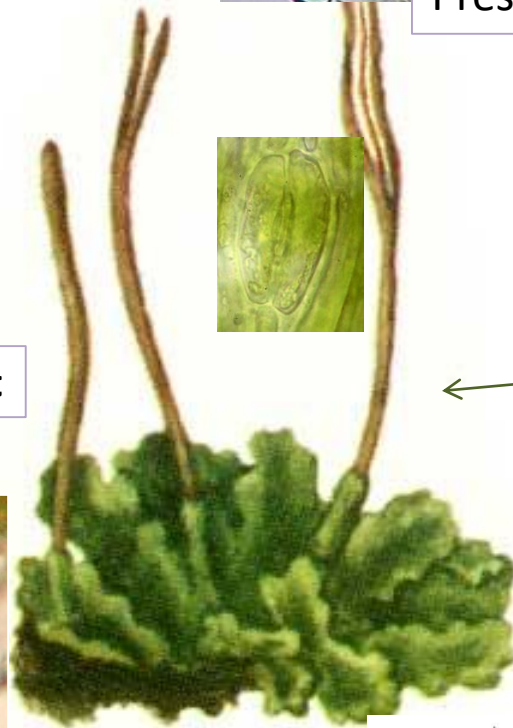

zid sporangije

spora

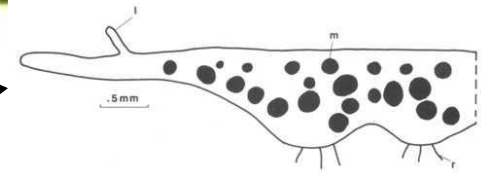
kolumela

Presjek kroz sporogon

Sporogon sa stomama i meristemskih tkivom u osnovi

gametofit

Marchantiidae

gametofori

U starijoj klasifikaciji
Marchantiidae su
imale status klase
Hepaticae!

Talusna forma

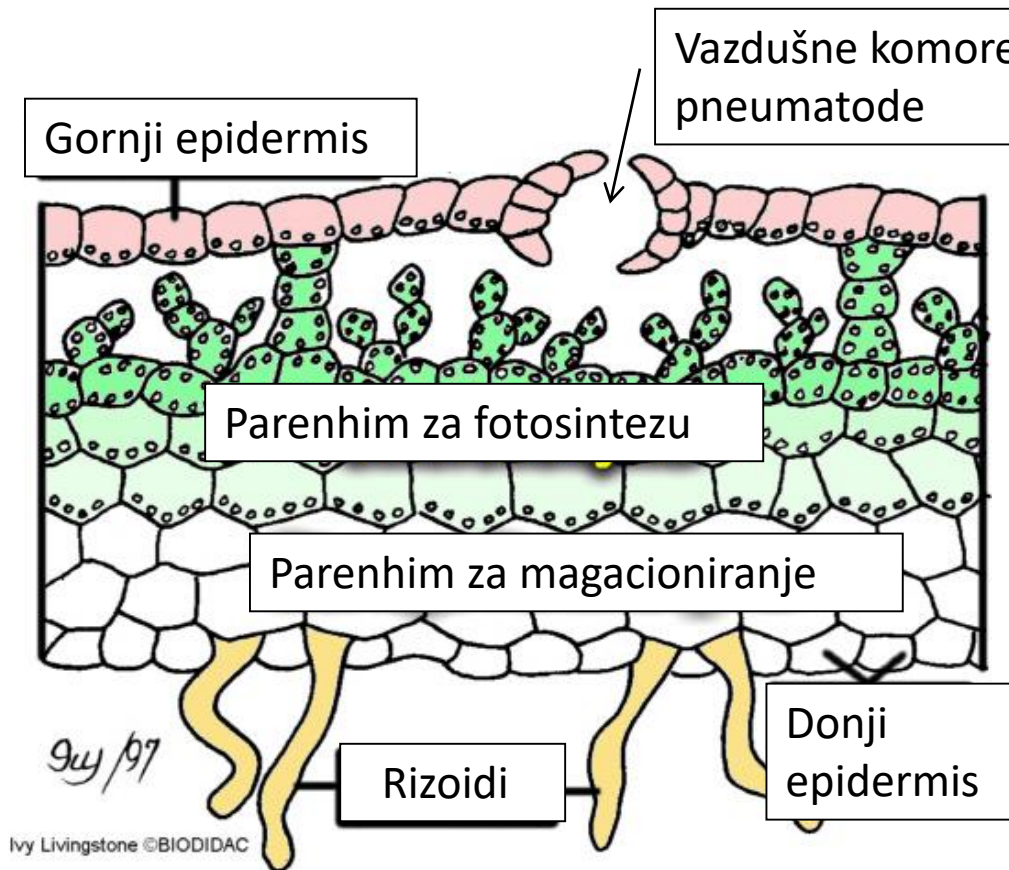
amfigastrije

Listolika forma

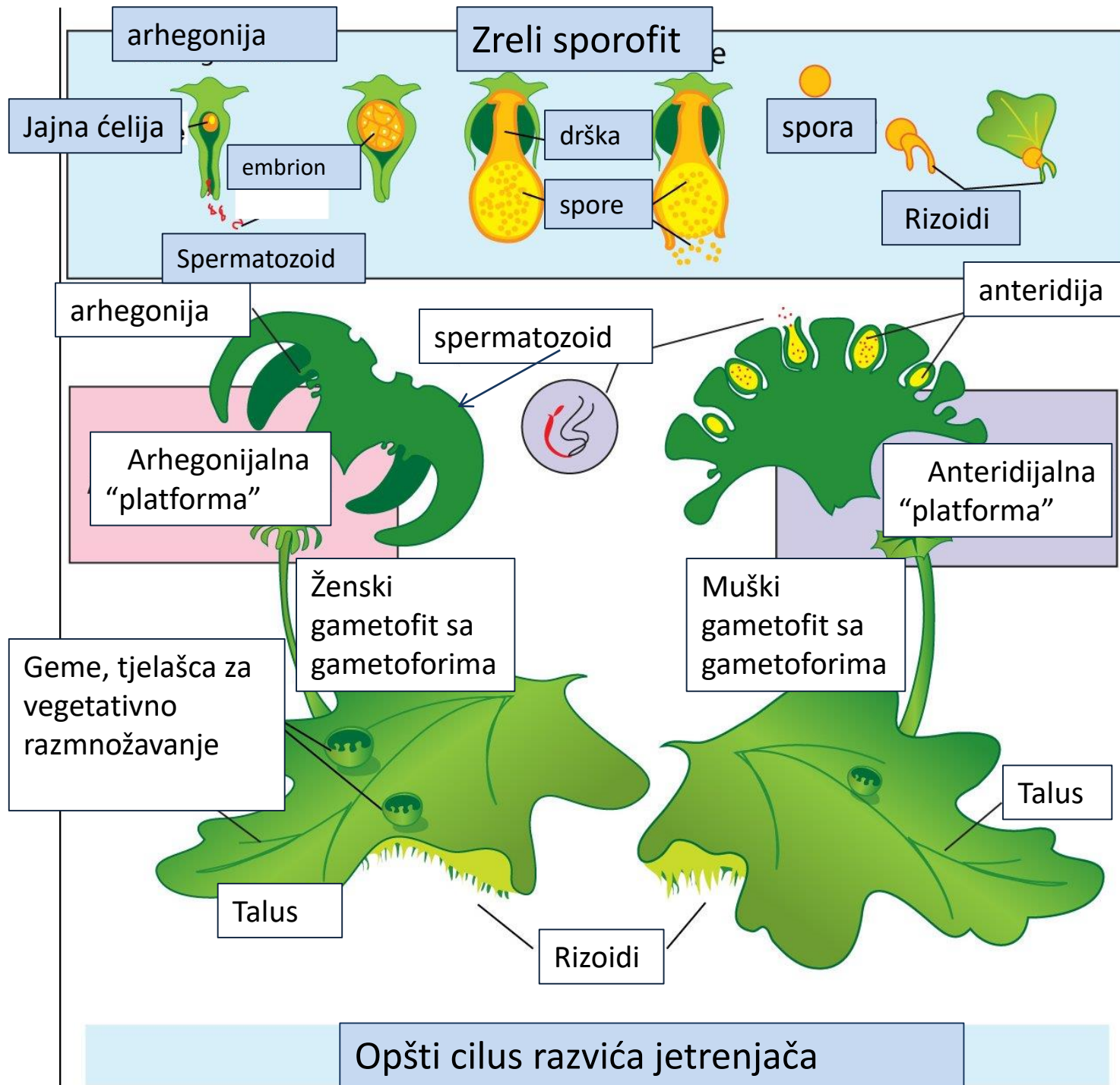
Red. Marchantiales

- Isključivo talusoidne jetrenjače, sa prilično kompleksnom građom gametofita, koji po pravilu nosi gametofore (arhegoniofore i anteridiofore)

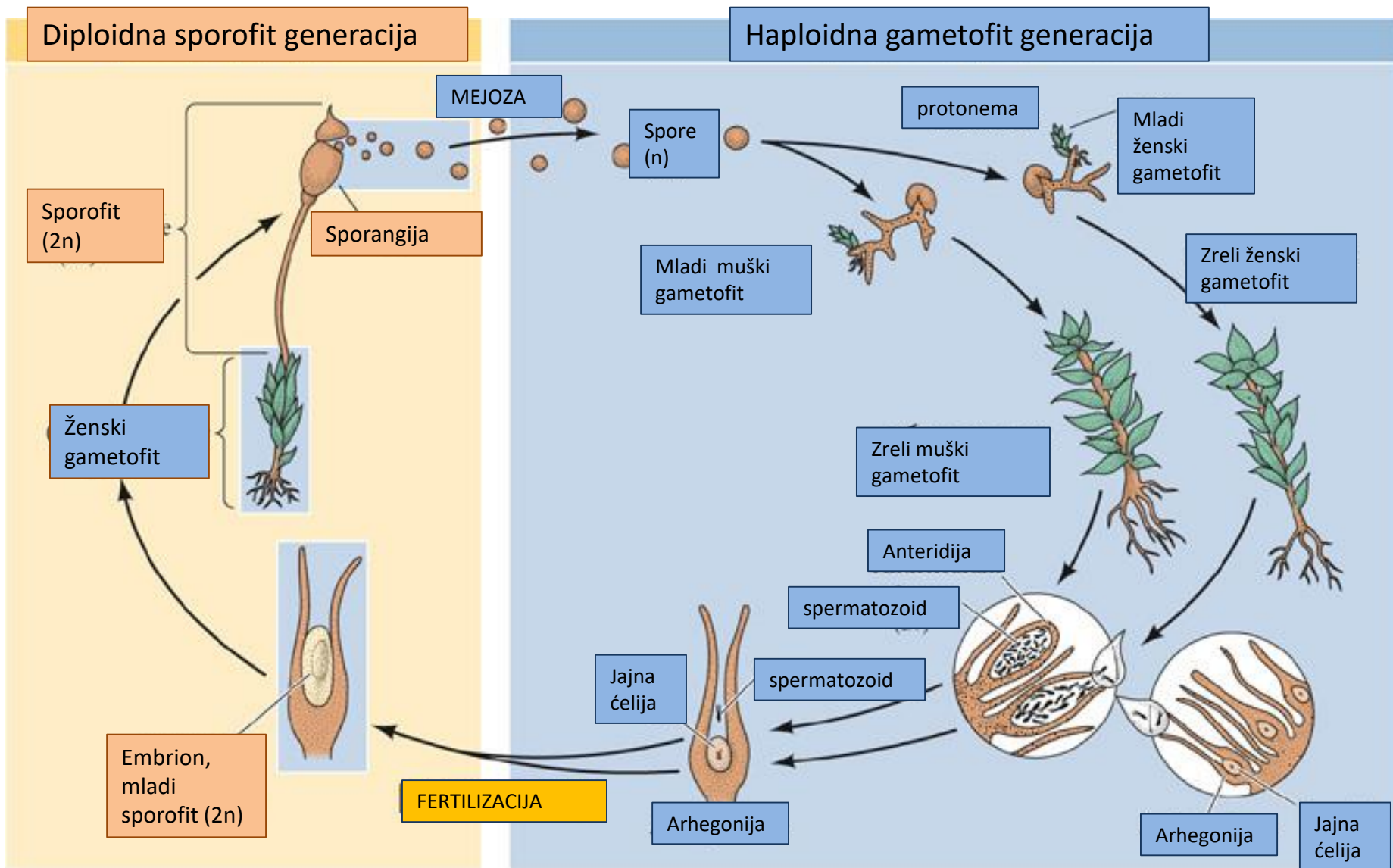
Marchantia sp.
Fam. Marchantiaceae

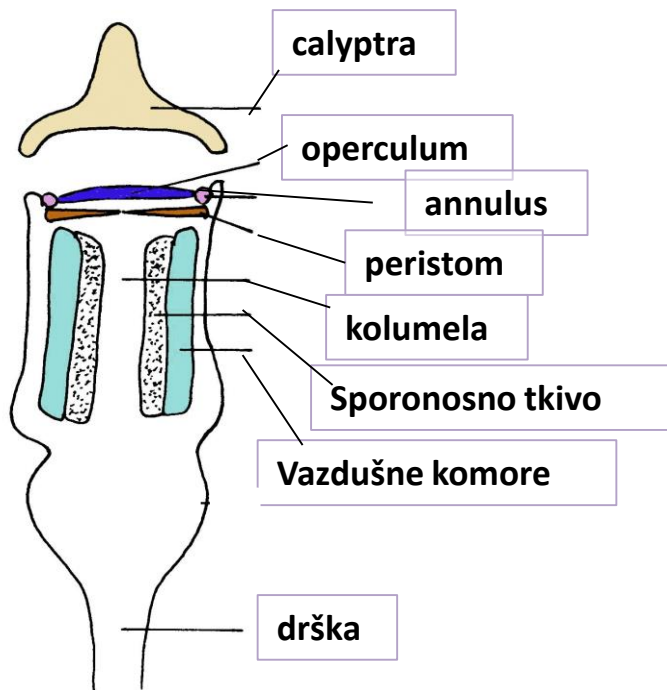

Bryidae- opšti ciklus razvića

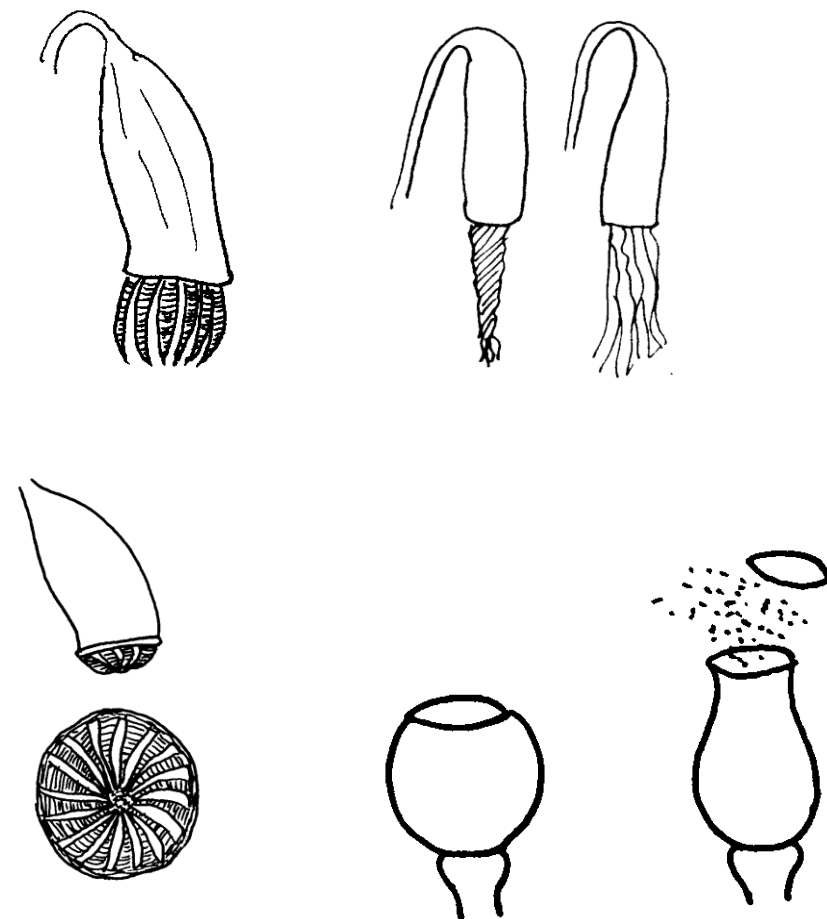
U starijoj klasifikaciji Bryidae su imale status klase Musci!

Opšta građa čaure

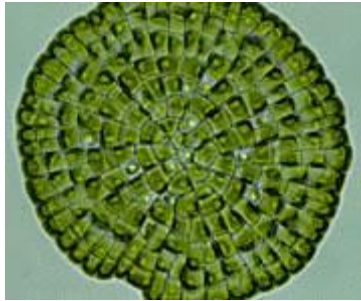

Tipovi peristoma

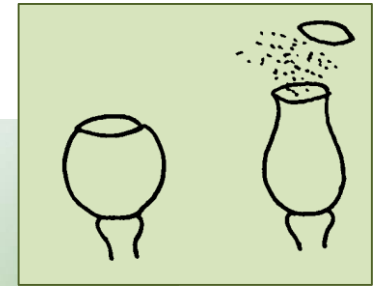
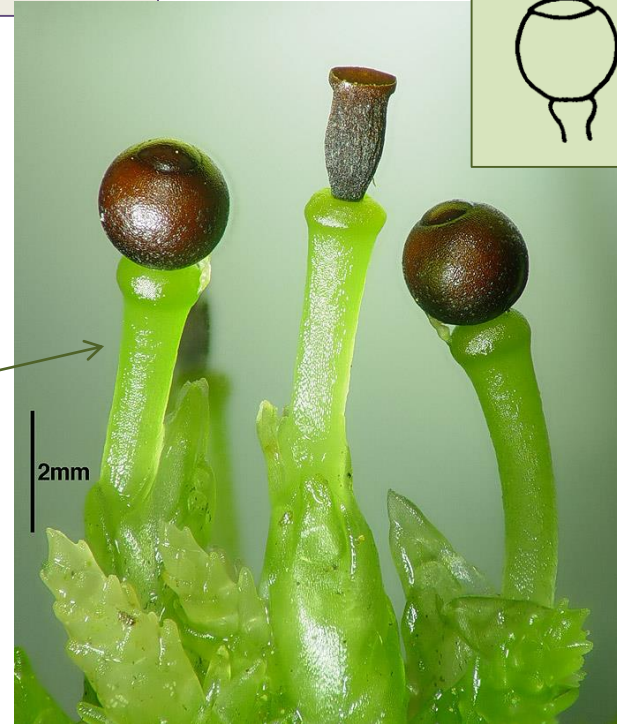

- Sphagnales- sfagnumske mahovine

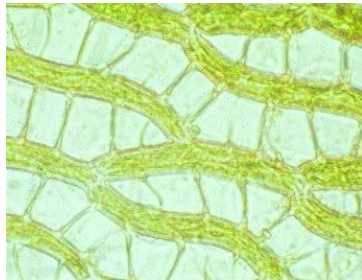
Protonema nije končasta, nego pločasta i liči algi Coelema.

Pseudopodijum
(n)

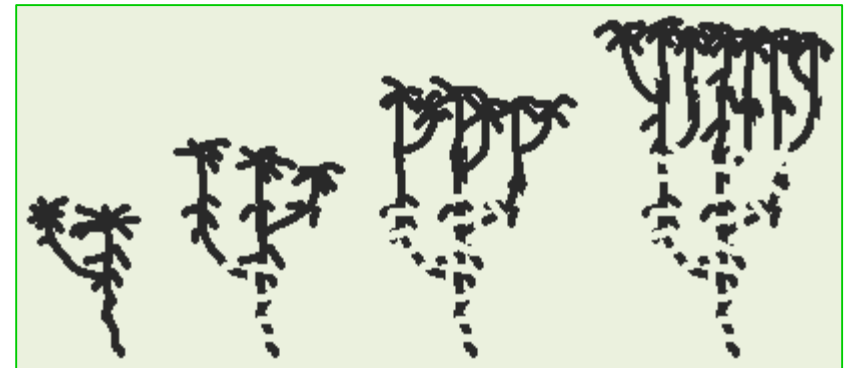

Gametofit nema rizoida!!!

Hidrocite ...

Sporogon nema dršku već se nalazi na pseudopodiji, koja predstavlja dio gametofita.

Polytrichum commune

Fam. Polytrichaceae

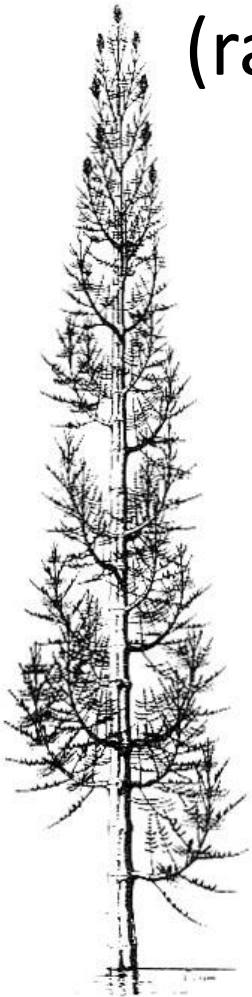
O. Bryales

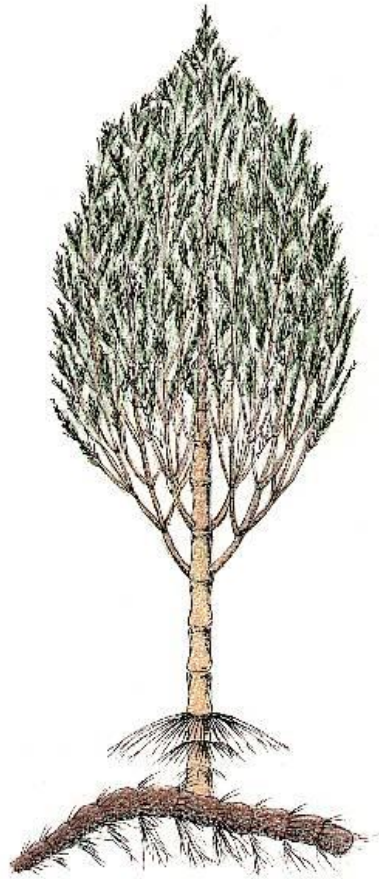
Equisetidae

(rastavići)

U starijoj klasifikaciji Equisetidae su imale status klase Equisetatae!

Pseudobornia ursina

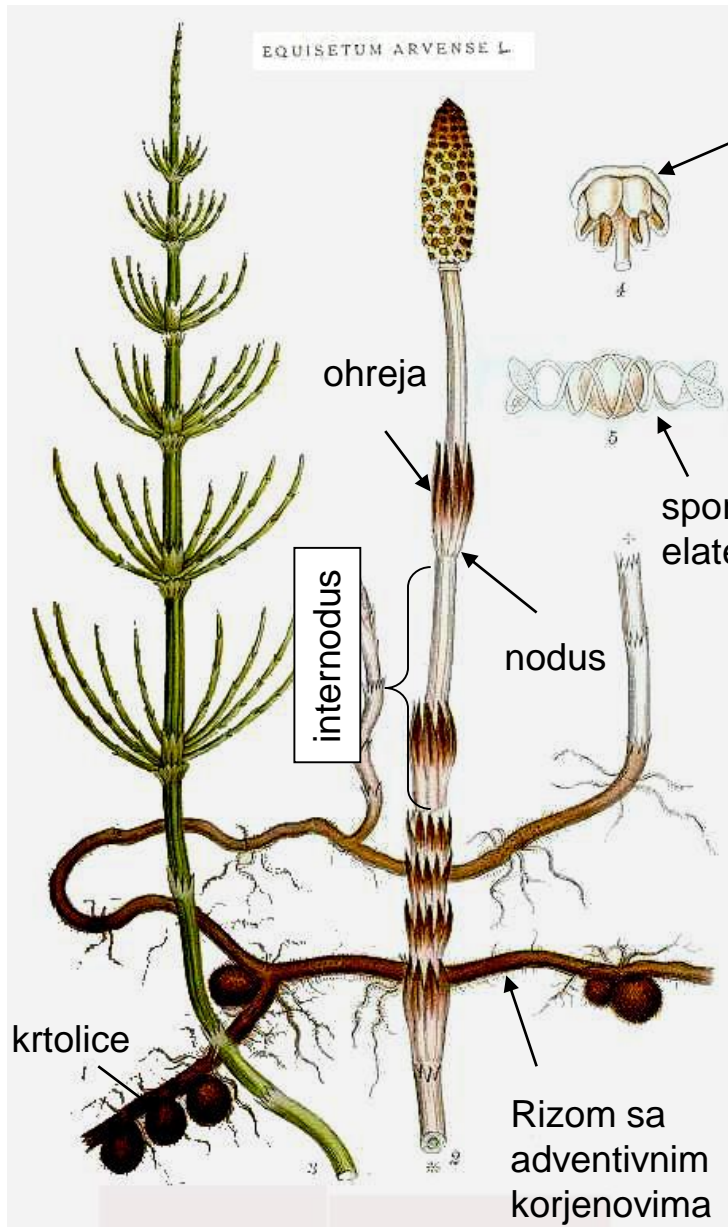
Calamites sp.

Equisetum arvense

Morfološke odlike vrste *Equisetum arvense*

sporangiofor

Člankovitost građe

Odsustvo trajnog primarnog korjena

Redukovani listovi

Ohreje

Elatere

Izosporija ....

spora sa elaterama

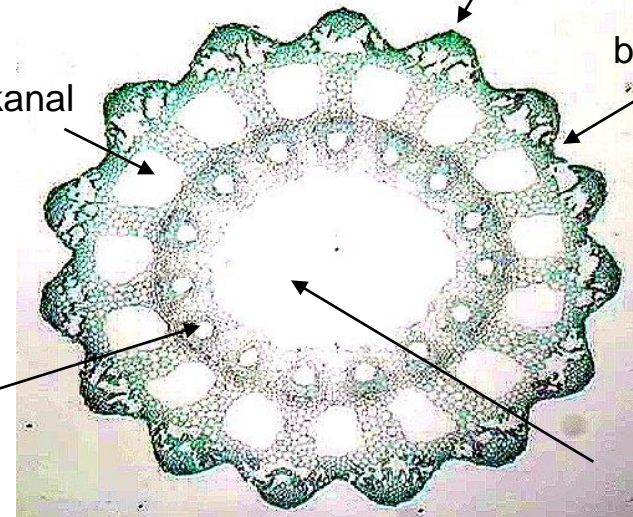
rebra

brazde

valekularni kanal

karinalni kanal

centralna šupljina

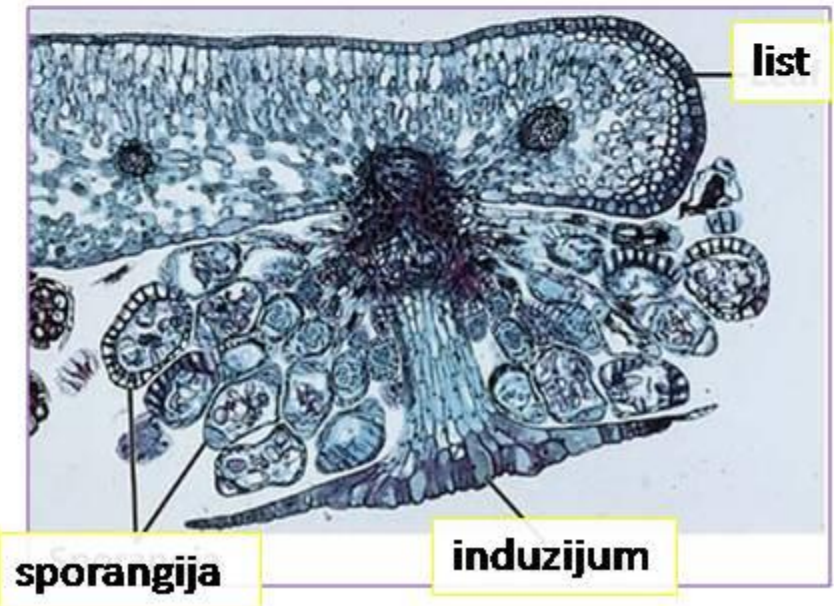
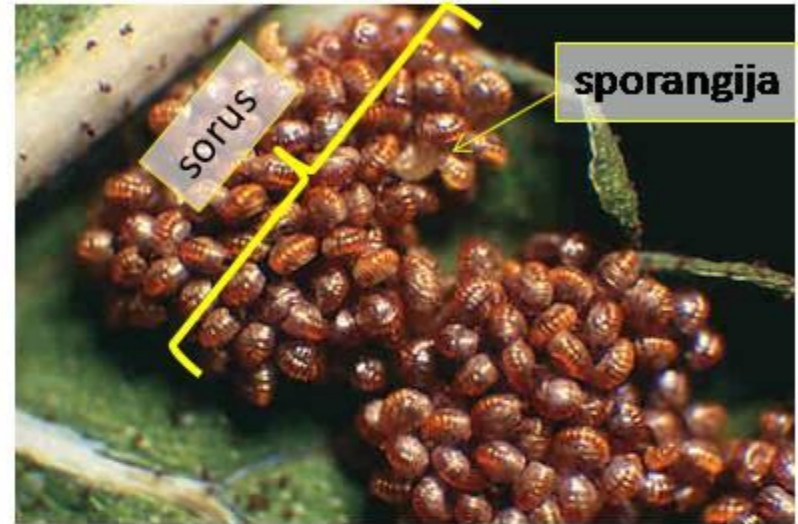

Polypodiidae

U starijoj klasifikaciji Polypodiidae su imale status potklase Leptosporangiatae!

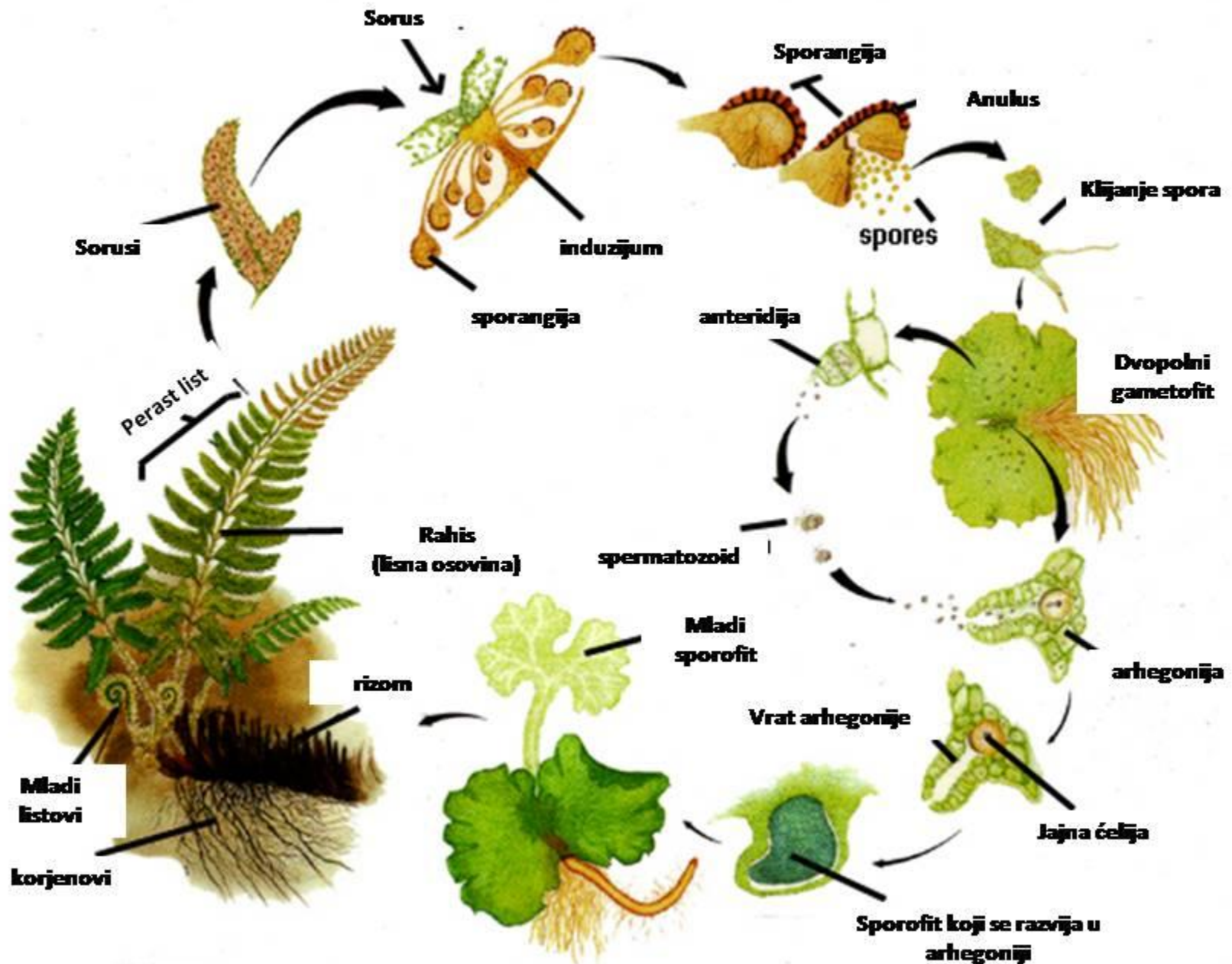
Nadzemni dio predstavljen listom,
rizom, izo-, heterosporija .....

List uvijen u obliku puževe kućice

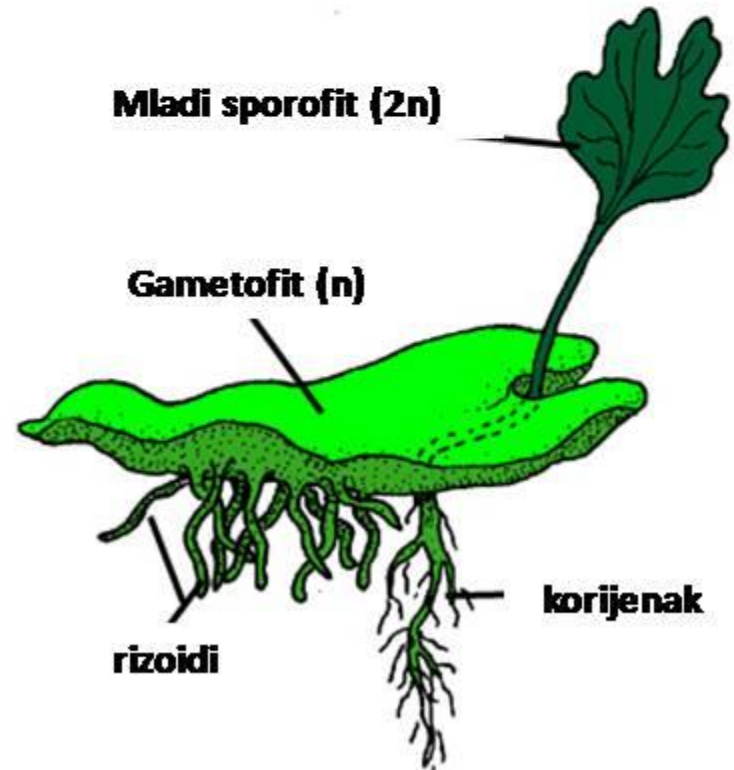
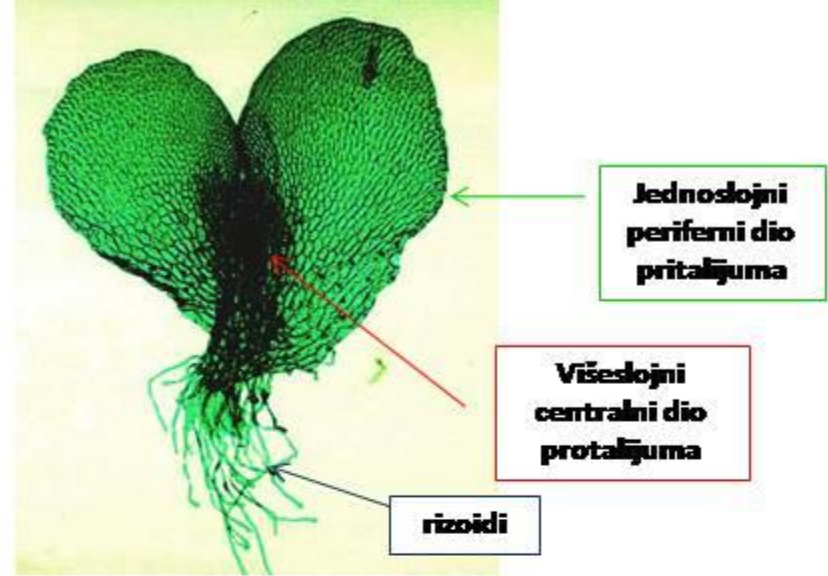

Opšti ciklus razvića kopnenih i izospornih paprati

Protalijum (autotrofan!)

Polypodiales

Obodno postavljeni sorusi

Induzijum razdijeljen

Induzijum cio i u vidu kišobrana

Induzijum jajast i jednostrano pričvršćen

Pteridium aquilinum- kisela paprat

Phyllitis scolopendrium- jelenji jezik

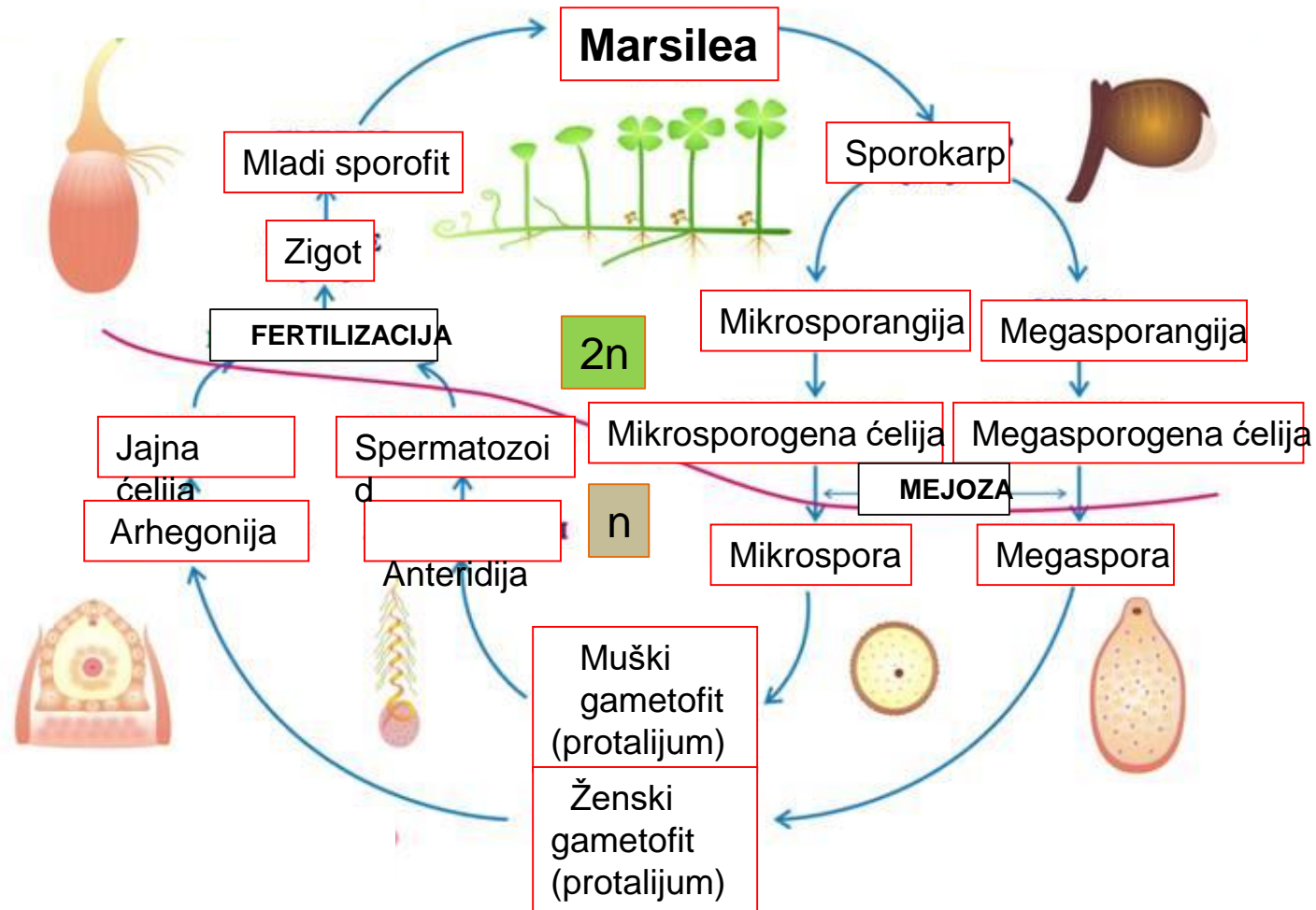
**Ceterach officinarum
zlatna paprat**

Polypodium vulgare- slatka paprat

Ciklus razvića vodenih i heterospornih paprati

Marsileales

U starijoj klasifikaciji redovi Marsileales & Salviniiales su svrstavani u potklasu Hydropterides!

Marsilea quadrifolia

rizom

Marsileaceae

Zastupljena u flori CG,
i na listi zakonom zaštićenih vrsta

Spoljašnji čvrsti zid sporokarpa

Galertrni sloj

Salviniales

Bradavice i
dlačice na listu

Flotantni listovi

Salvinia natans

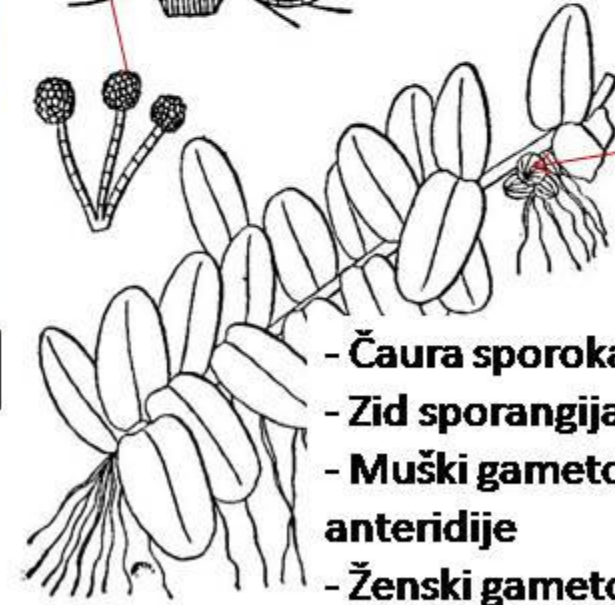
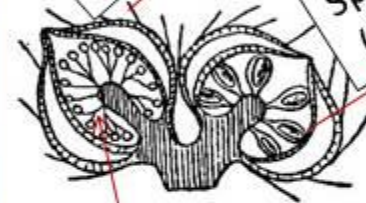
Podvodni
končasti listovi!

Sporokarp sa mikrosporangijama
u kojima nastaje po 63 spore

Sporokarp sa makrosporangijama
(32 spore, ali razvija se samo 1)

Sporokarp (sorusi)

- Čaura sporokarpa dvojna
- Zid sporangija jednoslojan!
- Muški gametofit= protalijum sa 2 anteridije
- Ženski gametofit= protalijum sa 1 arhegonijom

Klasifikacija biljaka sa sjemenom (Spermatophyta)

Gymnospermae
golosjemenjače

- Ginkgooidae (nekad klasa Ginkgoatae)
- Gnetidae (Gnetatae)
- Pinidae (Pinatae)
- Cycadidae (Cycadatae)

Angiospermae
skrivenosjemenjače

- Magnoliidae (Magnoliophytina)

Ginkgooidae

Sjemeni zametak

ženska jedinka

muška jedinka

Ginkgo biloba

Cycadidae

Cycadales

Cycadaceae

Cycas revoluta

ženska jedinka

Cycas revoluta Thunb.
ソテツ 小孢子葉・葯 (C) Flavon

Miksrosporofili sa polenovim kesama

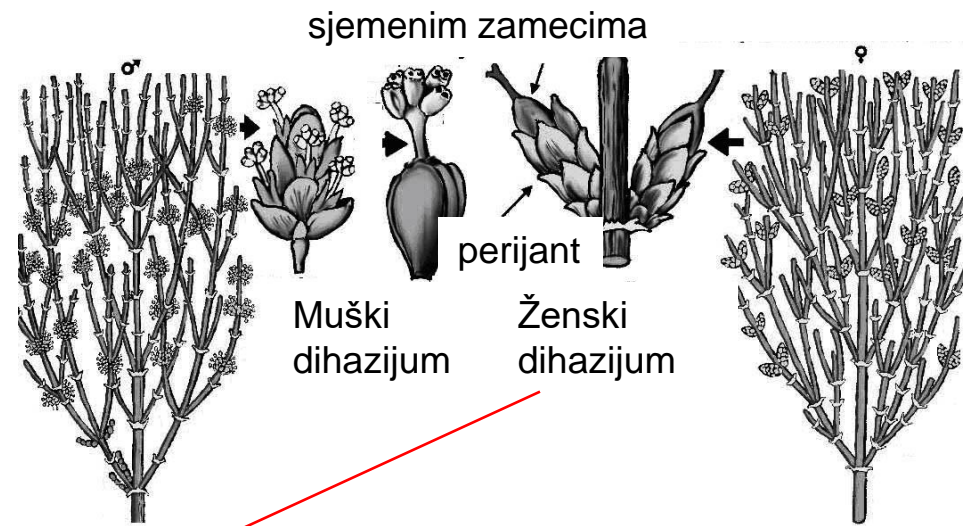
muška jedinka

Megasporofili sa sjemenim zamecima

Gnetidae

Ephedra campylopoda, Ephedraceae

Welwitschia mirabilis, Welwitschiaceae

Pinidae

Pinales

Pinaceae

Pinus nigra- crni bor

Picea excelsa - smrča

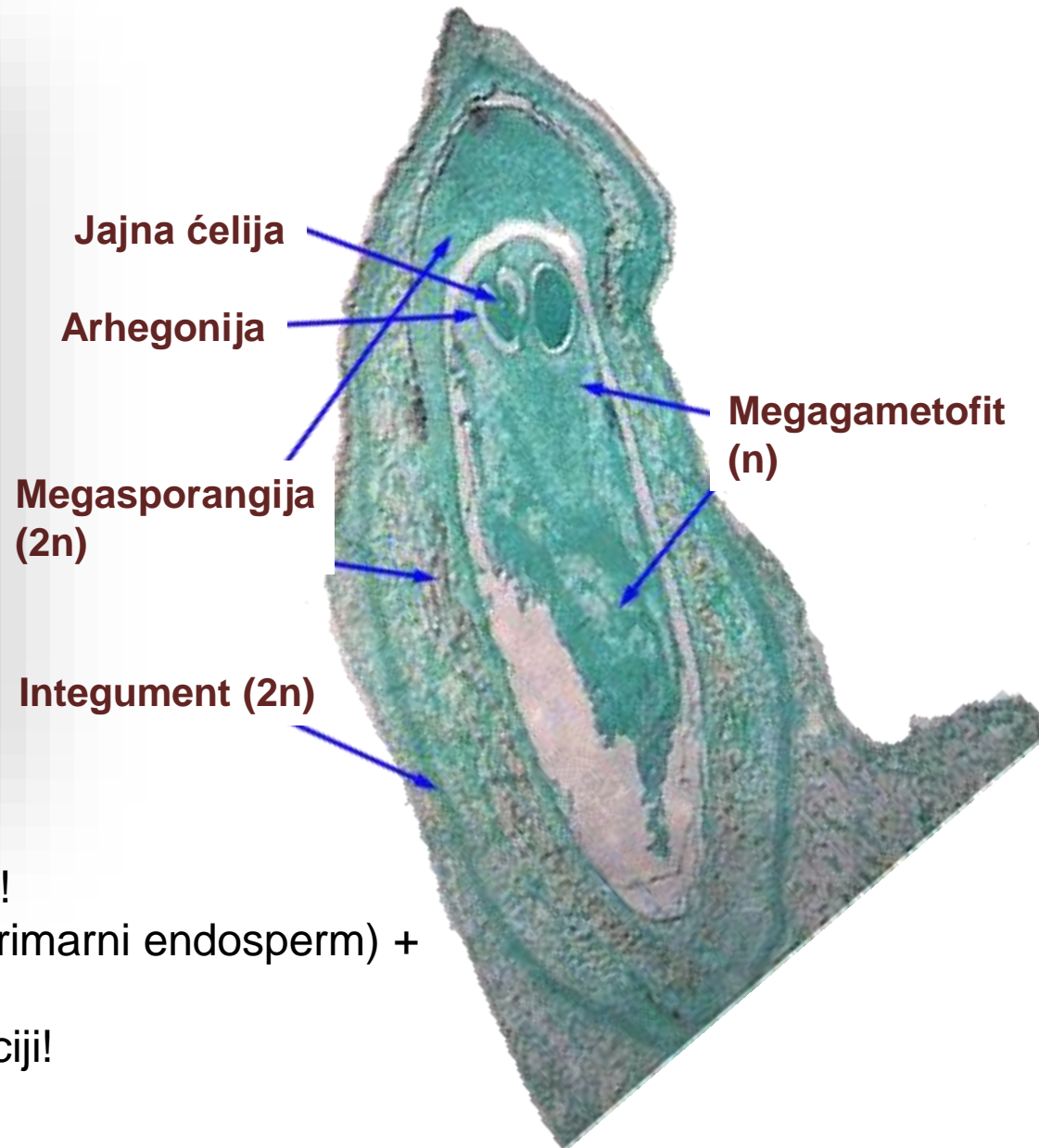
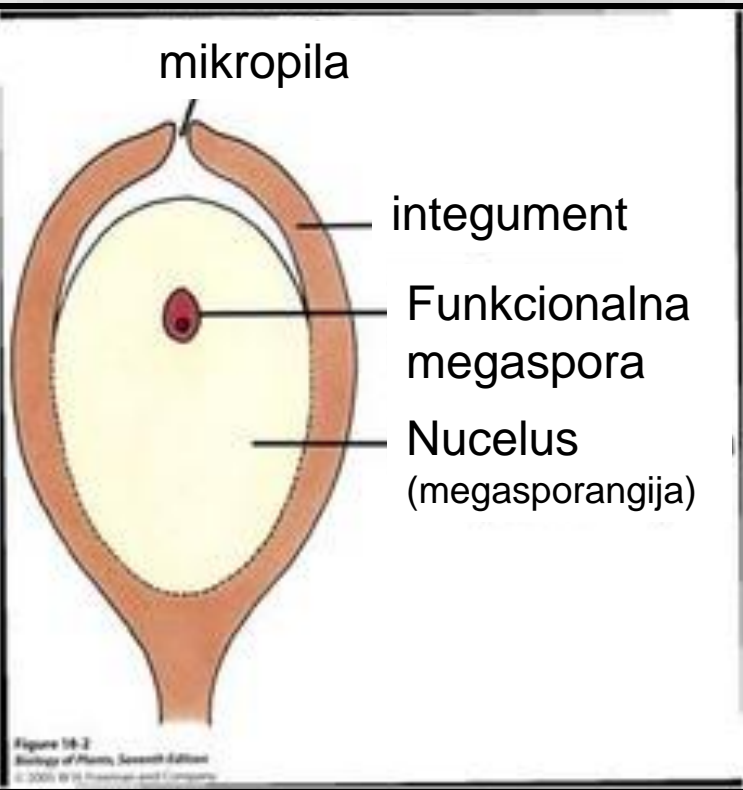
Abies alba - jela

Građa sjemenog zametka

Sjemeni zametak bora (Pinus sp.)

Nucelus je homolog megasporangiji!

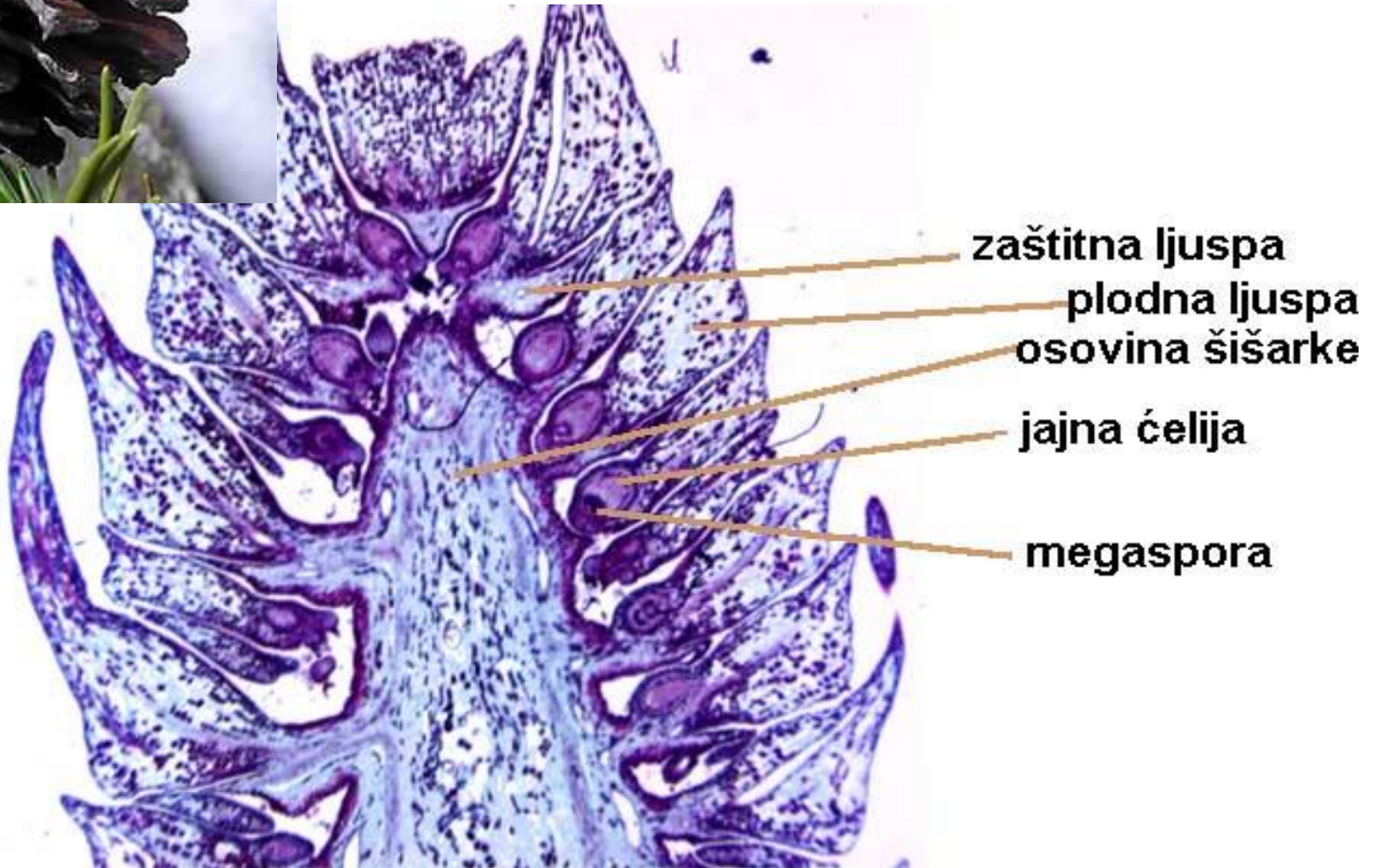
U megaspori se razvija protaljum (primarni endosperm) + 2 arhegonije sa jajnom ćelijom.

Integument- nova tvorevina u evoluciji!

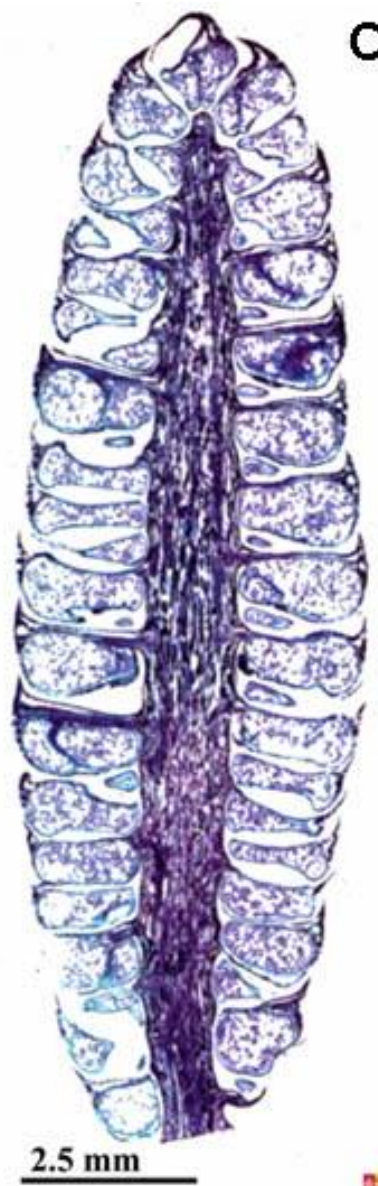
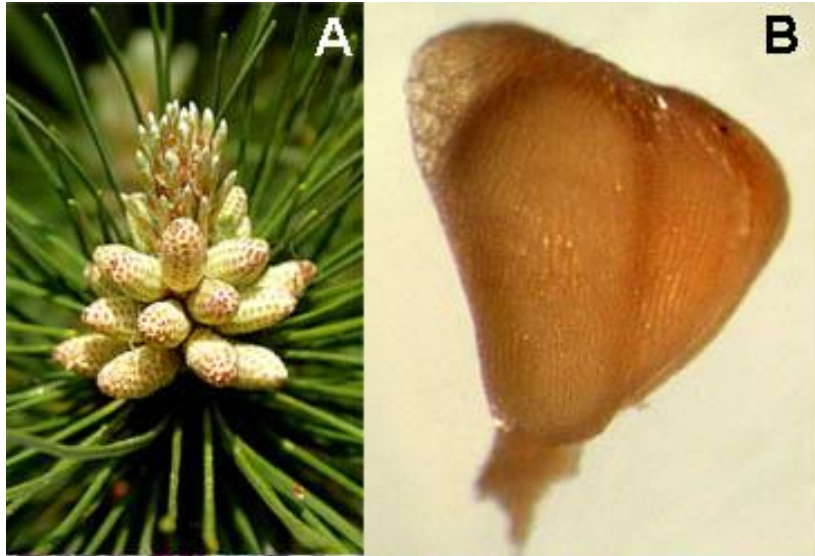
STROBILUSI

Ženska šišarka bora

Muška šiškarka bora

- A- izgleda muške šišarke
B- zaštitna ljuspa i mikrosporofil i sa polenovom kesom
C- uzdužni presjek kroz šiškarku
D1- zaštitna ljuspa, 2- mikrosporofil, 3- polenova kesa
E- polenova zrna sa vazдушnim kesama

A

B

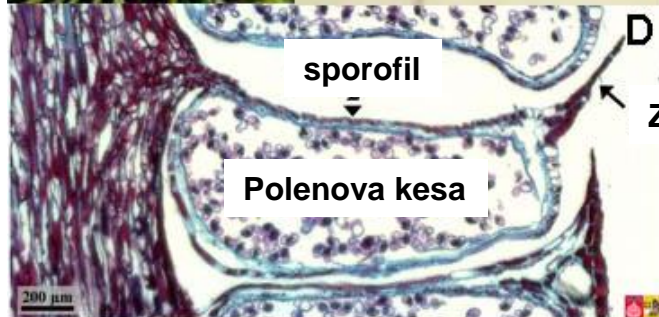
Osovina šišarke

C

Ženska šišarka

sporofil

Polenova kesica

Zaštitna ljuspa

200 μm

2.5 mm

Sjemeni zametak

Plodna ljuspa (sporofil)

Zaštitna ljuspa

Muška šišarka

Pinales, Cupressaceae

Cupressus sempervirens- čempres

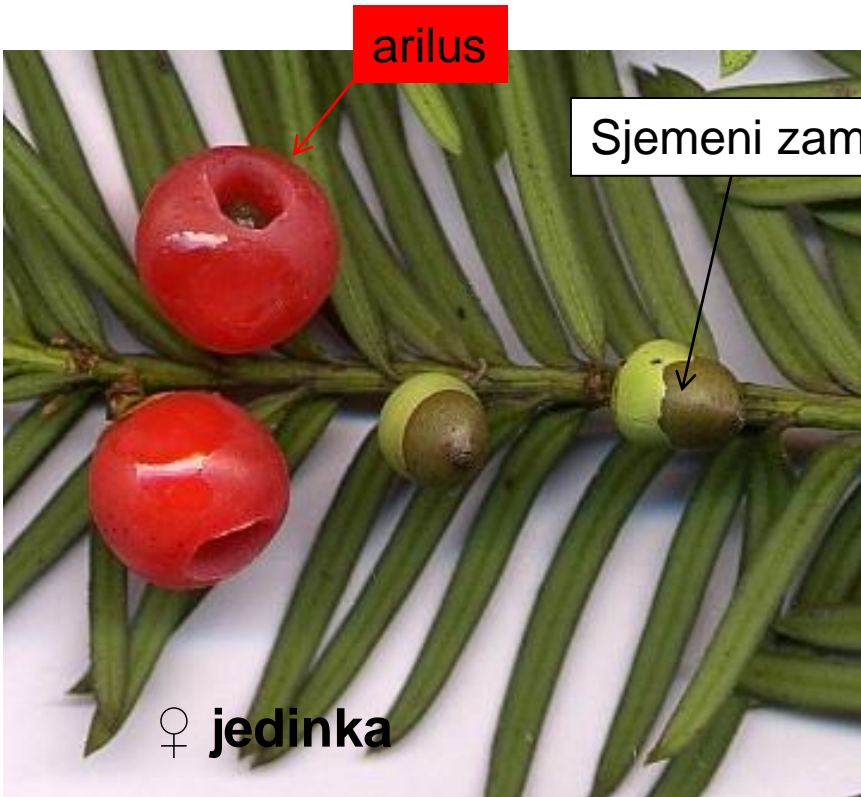
Juniperus oxycedrus- primorska kleka

Juniperus communis- obična kleka

Taxales, Taxaceae

U starijoj klasifikaciji red Taxales je imao status potklase Taxidae!

Taxus baccata- tisa